

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnstvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserati večinoma: petostopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6:50	četrt leta 6:50
na mesec 2:30	na mesec 2:30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Volilni shod v Trzinu.

V sredo je narodno-napredna stranka javno stopila na volilno bojišče za deželnozborske volitve v mestni skupini Kamnik-Radovljica-Trzin. Nemila smrt je prerano pretrgala življenja nit dosedanjemu poslancu te mestne skupine dr. Jankotu Vilfanu. Dasi so splošno deželnozborske volitve vže prihodnje leto in dasi smo v Ljubljani morali čakati več kakor pol leta na popolnitev izpraznjenih mandatov, se je sedaj vladni silno mudilo. To dejstvo in pa prečudna rešitev naših reklamacij daje mnoge misliti. Narodno-napredna stranka se je skrbno pripravila na te volitve. Nismo sicer v javnosti razgrinjali svojih kart, kakor bi to nekateri radi imeli, vzlic temu naj bodo dotičniki prepričani, da se je storilo vse, kar zahteva vestna priprava na volilno borbo.

V Trzinu se je v sredo zvečer vršil javen shod narodno-napredne stranke. Shod je bil prav dobro obiskan in kar je glavno, bili so zborovalci sami možje volilci. Udeležili so se ga tudi Nemci, klerikanci in socialni demokrati. Predsedoval je shodu g. Rihard Malij, zapisnikar je bil g. Deu.

Po pozdravu in potem ko predstavi odposlanca izvrševalnega odbora drž. posl. dr. Vladimira Ravniharja, da g. predsednik besedo g. kandidatu. Burno pozdravljen nagovori g. kandidat c. kr. notar

Matija Marinček

zbrane volilce tako-le:

Volilci! Odkar sem politično shodil, korakam vedno in neprenehoma v vrstah narodno-napredne stranke.

To svojo politično vero sem spoznaval povsod očitno pred ljudmi in v dejanju.

Kako se bi tudi ne bil pridružil narodno-napredni stranki in se je ne oklenil. Saj je njeno glavno načelo: vse za slovenski narod in njegov napredek.

Po tem geslu se je narodno-napredna stranka nepretrgoma ravnila. Tako bo tudi — sem trdno prepričan — za naprej.

Kakor trd, neizprosni, mož se je narodno - napredna stranka vojskovala za politične pravice slovenskega naroda, kakor Napoleon III. je klical: Slovenija vstan, kakor pesnik Gregorčič je govorila: vstani narod moj, do sedaj v prah teptan!

Narodno - napredna stranka je pa tudi pozivala slovenski narod k napredku rekoč: dalje, le dalje, nazaj ne korak!

Nikdar se ni pulila za svojo čast in mast, blagor slovenskega naroda ji je bil najvišji zakon.

Marsikaj je našla narodno - napredna stranka za svoj narod.

Ako ni dosegla vsega, kar je hotela, ni ona kriva, ampak so krive razmere, v katerih živi slovenski narod.

Prehitro so se stekle ure našemu bivšemu poslancu dr. Jankotu Vilfanu.

Taki ljudje, kakor je bil rajni dr. Vilfan bi morali dolgo živeti, da bi bili kakor večna maša, od katere nima dobička samo en rod, ampak rod za rodom. Dr. Vilfan je živel častno, radi tega kratko. Bil je zvest in pokoren sin slovenske domovine.

Njegov spomin bomo najlepše počastili, ako spomenik postavimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak.

Njegovo teo je omahnilo v zemljo, njegove lepe lastnosti pa podedujmo mi.

Za naslednika pokojnemu dr. Vilfanu je določila narodno - napred-

na stranka mene. Kakor prostak sem služil dosedaj narodno - napredni stranki, ki me hoče sedaj za poveljnika večjemu oddelku svojih pristašev.

Dolgo, dolgo sem omahoval, ali naj sprejmem njeno ponudbo ali ne. Že sem bil sklenil, da ostanem tudi za naprej navaden delavec v njenem vinogradu.

Pri tem se nisem bal dela, katero me je čakalo na novem mestu, obotavljal sem se le, ker nisem bil gotov, da bom kos svoji nalogi in da bom opravičil nade, katere stavi narodno - napredna stranka v me.

Naposled sem se le odločil, da stopim na mesto, na katero me kliče narodno - napredna stranka.

K temu koraku me je nagnila samo zvestoba do narodno - napredne stranke in ljubezen do slovenskega naroda, kateremu bom morda na svojem mestu, če ga dosežem, še več koristil.

Rubikon je prekoračen. Ne bojim se nasprotnikov, ki me bodo ostro sodili in bržkone obsodili, ne plašim se njihovih očitani, da sem tak in tak; tudi se ne brigam za to, da velja pri nas bolj kakor kje drugje in kdaj drugič: ein politisch Lied, piui, ein parstig Lied, ein leidig Lied — fej, grd napev je politični napev.

Edina moja želja je, da bi bil v prid narodno - napredni stranki in slovenskemu narodu.

Že nekaj let gospodari, kakor veste, na Kranjskem Slovenska ljudska stranka.

V krstu pri Savici pravi Prešeren: Le tujcu sreče svit se v Kranji žari, ošabno nosijo ti po koncu glave.

Le pristašem slovenske ljudske stranke se dobro godi, ti se oblačijo, kakor evangelijski bogatin v tančice in škrlat in se bogato in sijajno goste.

Privrženci narodno - napredne stranke pa pobirajo, kakor Lazar drobtinice, ki padajo z njih miz. In še drobtine jim odgovrnjajo.

Kdor hoče sesti k bogato obloženi mizi slovenske ljudske stranke, mora imeti njeno svatovsko oblačilo.

Da je tako gospodarstvo z deželnim imetjem, do katerega imajo pravico vsi deželani, naj bodo pripadniki te ali one stranke, krivično, ve vsakdo.

Ali odločujoči pristaši slovenske ljudske stranke ne gospodarijo samo krivično, ampak tudi slabo.

Redni deželni dohodki bodo kmalu obstajali samo iz dolgov, v katere leze dežela bolj in bolj.

V dokaz svojih trditvev se sklicujem na bivšega deželnega glavarja pl. Šukljeta in grofa Barbota.

Pl. Šuklje, dasi precej ohlapne vesti, je rajše pustil visoko dostojanstvo, deželnega glavarja, kakor bi bil še dalje gledal, kako se razpije deželno imetje in kako ga mogotci slovenske ljudske stranke otezajo njegovemu pravemu namenu in ga porabljajo za potrebe svoje lastne stranke.

Svoje dni so imeli cesarji in kralji dežele in narode za svoje premoženje, s katerim so delali kakor se jim je zdelo in kakor jim je kazalo.

Tega mnenja so tudi veljaki slovenske ljudske stranke. Po njihovem gredo podpore iz deželnega imetja samo njihovim pristašem. Kdor hoče biti deležen deželnih zakladov, mora prej postati pristaša S. L. S. To je conditio, sine qua non. Nikjer in nikoli ni veljalo napačno načelo, da je moč pravica, bolj, kakor na Kranjskem. V deželnem dvorcu se opirajo samo na to, da ima S. L. S. v kranjski deželi večino. Kaj je pravično, za to se brigajo manj, kakor za lanski sneg. Učitelstvo ima v narodu jako imenitno nalogo. Po nalogi, katero ima ta ali oni stan, bi

morali biti tudi plačani. Plače učiteljev pa so popolnoma nezadostne in krive mnogo gorja, mnogo nesreč in mnogo sramote v učiteljskem stanu.

Učitelstvo se poteza že leta in leta za povišanje plač. Zastonj. To radi tega, ker večina učiteljev ne trobi v rog S. L. S. Bodite naši, ali pa stradajte, to je učitelstvu na izbiro. Ker je pa nekaj učiteljev, ki so zapustili vrste naprednega učitelstva in šli tja, kjer je bolje, to je na stran S. L. S., deli S. L. S. draginjske doklade. Kdo naj dobi draginjsko podporo, ne odloči to, da je dotičnik potreben in dober učitelj, ampak edino to, če je dotičnik pristaša S. L. S. To je edino priporočilo. Na tisoče in tisoče kron je razdelil deželni odbor privržencem S. L. S., učitelji, ki se priznavajo k narodno - napredni stranki, niso dobili počenega groša. Ali je to pravica? Ne, ta je drugačna.

Na tržiški šoli je dobil 25% doklado učitelj, ki je komaj pogledal vanjo, ker uči šele nekaj mesecev. Učitelj, ki uči že 14 let in ki tudi ne živi v okolici, je odšel praznih rok. Takih primerov je sto in sto.

Učitelji, ki so privrženci S. L. S. dobe od deželnega odbora plačanega namestnika, ako gredo radi večje izobrazbe v ta ali oni tečaj. Učitelji, katerih prepričanje ni prirojeno po nazorih S. L. S. pa morajo namestnika plačati sami. Kdo ne vidi tukaj dvojne mere, ki pa bi morala biti enaka.

Volilci! Gotovo ne bo težko uganiti, kdo dobi boljša učiteljska mesta, ali tisti, ki se je dal obrezati, kakor hočejo načela edino zveličavne S. L. S. ali oni, kateri ne more in neče menjati svojega prepričanja, kakor lisica svoje dlake. Da, da, dežela kranjska je velika dolina šentflorijanska.

Kakor učitelstvu, se meri tudi združništvu. Tudi to je, kakor učitelstvo, razdeljeno v dva tabora. V en tabor pošlje S. L. S. vsega polno, v drugi tabor ničesar. Združništvo, ako je trdno in dobro, je podobno krepkemu mišičevju, katero ohranja telo zdravo in ga varuje boleznii. Po mnenju S. L. S. pa je samo združništvo, kateremu kumujejo pristaši S. L. S. v prid narodnemu gospodarstvu, drugo združništvo pa je nepotrebno in radi tega nevredno podpore.

Kakor veste, je veliko pomanjkanje denarja. Za to ve tudi deželni odbor, ali le kar se tiče združne zveze in njenih članic. Združni zvezi je posodil vseučilišni sklad, znašajoč 750.000 K, pri tem zavodu, pri ljudski posojilnici in vzajemnem podpornem društvu ima naloženega deželni odbor na stotisoče denarja, dasi ti zavodi niso pupilarno varni, ampak celo jako riskantni. Razun tega je deželni odbor kranjski sklenil, da dežela prisločki imenovanim zavodom na pomoč z jamstvom za milijone. Prav bi bilo, ako bi deželni odbor podpiral in pospeševal združništvo ne glede na to, ali je v rokah te ali one stranke. Grdo in krivično pa je, da se je deželni odbor zaljubil samo v zavode S. L. S. Res je, da dobe tudi druge zadruge deželno jamstvo, toda prej morajo postati članice združne zveze.

Deželni odbor razkopava deželno imetje, kakor to zahtevajo kornisti S. L. S. ali bog ne daj, da bi dala ta ali ona občina kaj za namene, ki količkaj diše po naprednosti. O tem bi vedela Ljubljana marsikaj povedati. Njen sklep, da se dajo od vseučiliškega zaklada obresti dr. Nachtigalu in dr. Rostoharju, da se pripravljata za docenta na bodočem slovenskem vseučilišču, je deželni odbor razveljavil, ravno tako tudi sklep, da se nakloni podpora »Mla-

diki«, kjer se vzgajajo slovenske deklice v dobre slovenske gospodinje in matere.

Deželni odbor je takorekoč ves vseučiliški sklad zapravil, mesto Ljubljana pa niti obresti svojega sklada ni moglo obrniti, kakor je hotelo. Mesto Ljubljana je hotelo dati draginjsko podporo ljubljanskim učiteljem. Razdeliti jo je hotelo med tiste učitelje, ki niso dobili podpore od deželnega odbora. Deželni odbor je ta sklep razveljavil, češ, vsi ljubljanski učitelji morajo dobiti podporo ali pa nihče, sam pa je delil draginjsko doklado, komur je hotel. To je pravičnost, kaj ne?

Pesnik Gregorčič je pel slavo kmetске hiše, iz katere so prišli skoro vsi veliki možje, ki smo jih imeli Slovenci in ki so nam pomagali na noge. Dobro, da slovenski narod nima več samo kmetске hiše, ampak tudi meščansko, trško, trgovsko, obrtniško in uradniško hišo. Sedaj ne prihajajo vneti in zavedni, učeni in razboriti možje samo iz kmetске hiše, ampak tudi iz drugih hiš. S. L. S. pa podpira še v enomer samo kmet. hišo, ker ima v njej odločilno besedo, platno in škarje. Za S. L. S. eksistira samo kmetски stan. Za ta stan troši vse, kar dobi od drugih stanov. Vse za kmeta, to je geslo S. L. S. za meščana, za tržana, za uradnike, obrtnike in trgovce naj bodo ti še tako potrebni, ima S. L. S. gluha ušesa in prazne žepe.

Mesta in trgi sami glejte, kako boste živeli, za vas deželno gospodarstvo nima beljica. Mesta in trgi gladujejo in stradajo in obetajo se jim še hujši časi. Domislimo se samo na cestni zakon, ki bo pritisnil Ljubljano tako, da bo komaj dihal, samo, da bodo kmetje razbremenjeni. Seveda kmetje so krepki stebri S. L. S., meščani, tržani pa ne marajo iti v lopo, v katero jih vabi zapeljiva S. L. S. Radi tega jeza.

Gasilna društva so potrebna, da bolj ne morejo biti. Kadar je sila, se ne vpraša, pri kom gori, samo klic na pomoč se razlega. Radi tega so vsa gasilna društva vredna podpore. Ali slavni deželni odbor je drugačnega mnenja. Podpora dobivajo samo tista društva, katerih odborniki so pristaši S. L. S. in katera se udeležujejo cerkvenih svečanosti. Vsa druga društva so zapravila pravico na vsako podporo. Denar, ki je določen za podporo gasilnim društvom, ni deželni denar, ampak samo deželnemu odboru zaupan, vsaj ta denar naj bi deželni odbor pravično delil. Ne, tudi ta denar mora tisto pot, kakor vsi drugi deželni dohodki. Zveza kranjskih gasilnih društev je skoraj vsa gasilna društva ustanovila in jih spravila pokoncu. Sedaj pa jo je deželni odbor kar na kratko odrinil, češ, roko proč, za gasilna društva imamo sedaj deželni gasilski svet. Pri tem svetu, ki so v njem samo pristaši S. L. S., mora biti odsej sleharno gasilno društvo, če hoče imeti podporo iz deželnega gasilnega zaklada. Tudi gasilno društvo v Trzinu je čakalo dolgo zastonj podpore in je že mislilo, da se je zamerilo deželnemu odboru. Ali glejte — pred kratkem je dobilo podporo. Vsi se čudijo, kako je to mogoče, ker ni v rokah pristašev S. L. S. Da je dobilo vkljub temu podporo, je krivo edino to, da so pred pragom volitve. Ta podpora naj pridobi za kandidata S. L. S. vsaj tega ali onega, če ne vseh gasilcev.

Da, deželni odbor deli jako rad podpore tik pred volitvami. Saj je bilo tudi v Beli krajini premovanje živine pred volitvami. Vse, kar da deželni odbor, mora nositi oderuške obresti za S. L. S.

Volilci! To je bilo samo nekaj vzgledov, kako gospodarji deželni

odbor. Prepričali ste se lahko iz njih, da je deželnega odbora gospodarstvo slabo in krivično, kar sem trdil že v začetku. V pravljici skriva hudobna mačeha svojo lepo pastorko in kaže kraljeviču, ki jo pride snubit, svojo grdo hčerko hoteč, jo oddati kraljeviču. Tako ravna S. L. S. s pristaši narodno - napredne stranke. Kako jezo ima S. L. S. na trge in mesta, ki so še kolikor toliko napredna, se vidi iz tega, da jih hoče podreti in spraviti pod svojo oblast s pomočjo kmetov. Kakor veste, volijo kmetje svoje posebne poslance, mesta in trgi pa svoje. Od zdaj bo drugače. Poslance za trge in mesta bodo pomagali voliti odsej tudi kmetje. Tako se morda vendar primeri, da padejo sedaj še napredna mesta in trgi v naročje S. L. S. V ta namen so dali zapisati v Radovljici in Kamniku, kakor tudi pri nas v volilne imenike vse polno kmetov in to vkljub temu, da je državno sodišče že razsodilo, da kmetje v mestih in trgih nimajo volilne pravice. Upajoč na pomoč zavezniške deželne vlade za Kranjsko je S. L. S. porinila na stran to razsodbo. Tako bodo kmetje, ki plačajo najmanj davka, volili svoje poslance in poslance za trge in mesta. Vse nič ne velja, ne razsodba, pa tudi ne beseda, ki so jo dali pristaši S. L. S. pristašem narodno-napredne stranke takrat, ko so se pogajali radi reforme sedaj veljavne deželne volilne reda, da bodo namreč posamezne volilne skupine natančno ločene in da volilci ene skupine volilcev druge ne bodo mogli majorizirati. Ali kaj, S. L. S. mora naprej, pa naj vse pogine, kar jo morda pri tem ovira. Kaj zakon, kaj mož beseda?

Volilci! Morda sem vas prepričal, da vam S. L. S. ni naklonjena. Ako pa je tako, gotovo ne boste volili njenega kandidata. Kakor Črtomir svoje junake, vas kliče tudi jaz, da greste vsi z menoj za narodno-napredno stranko, ki je bila in bo vedno pravična in poštena, katera se pri podporah iz deželnega imetja ni nikdar ozirala na to, ali je prosilec takega ali drugega mišljenja, ki so ji enako ljubi in dragi vsi stanoviti slovenskega naroda, kmetски, meščanski, uradniški, trgovski in obrtniški.

Ako mi poverite svoje zaupanje in bom izvoljen za poslanca, vas zagotovem, da se bom potezal kolikor bo mogoče v zvezi z drugimi naprednimi poslanci in ako se mi bo zdelo potrebno, tudi s poslanci S. L. S., da dosežem kolikor mogoče dosti koristnega za vas, za Radovljčane in Kamničane. V Trzinu bi bilo razun drugega posebno treba poleg 8 razredne ljudske šole, za katero so priprave že v teku, za kar pa bo treba izposlovati še podporo različnih činiteljev, zlasti okrajnega šolskega sveta, deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, kake obrtne ali vsaj strokovne šole, morda za čevljarstvo. Predpogoji za tak zavod so že tu, namreč obrtna nadaljevalna šola, katera bo potem lahko odpadla. Naše delavstvo stanuje večinoma v jako slabih stanovanjih, kjer ne najde potrebnega odpočitka in kjer so doma različne bolezni, katere mu onemogočajo, da svojega dela ne more tako lahko in tako dolgo opravljati, kakor bi bilo treba. Te bolezni mu prizadenejo mnogo stroškov in mnogo skrbi, in se dostikrat vcepijo njegovim otrokom že v zgodnji mladosti tako, da ostanejo ali popolni pohabljeni ali vsaj slabiči, radi česar si sploh ne morejo ali jako težko služiti svoj kruh. S podporami od dežele in države bi se dala zidati cenena stanovanja. Pred vsem pa bi bilo podpirati že obstoječe zavode, ki imajo namen delavcem preskrbeti dobra stanovanja, zlasti »Lastni

doma. V Trzinu, kjer je tako veliko delavstva prebivalstva in kjer so nesreče radi dela po tovarnah pogostejše kakor drugje, bi bilo treba tudi vsaj bolnice za silo, da bi ne bilo treba bolnikov in takih, kateri doma nimajo nikake postrežbe, prevažati celo v Ljubljano, kar prizadeva mnogo stroškov, bolniku pa bolečin. Dalje bi bilo treba skrbeti za cesto iz Kovorja in Bistrice na trziški kolodvor, oziroma za preložitve ceste čez Konternico. Bodoči deželni poslanec se bo moral brigati tudi za to, da dobi Trzin kakor industrijski kraj še pogostejšo železniško zvezo s Kranjem in drugimi kraji, zlasti v ponočnem času, v začetku morda vsaj za nedelje in praznike. Slečnjik bi bilo še potrebno izposlovati deželno in državno podporo za asanacijo, oziroma za nadaljevanje začete kanalizacije. Glavna skrb bodočega poslanca bi pa bila, da dela z drugimi deželnimi in državnimi poslanci in drugimi činitelji za znižanje cen mesa in sploh za zmanjšanje neznesne draginje. Seveda se vse te zadeve ne bi dale rešiti v enoletni dobi, za katero je voliti poslanca, ali načelo bi se lahko v tem času marsikaj.

Dolgotrajno ploskanje je pričalo, kako priljubljen in vsesplošno je g. kandidat, pa tudi, da je s svojim lepim govorom udaril ob prave strune. Ne enega ni bilo na shodu, ki bi po tem govoru za trdno ne sklenil, voliti dne 4. sušca samo kandidata narodno-napredne stranke in nikogar drugega.

Ker se na vprašanje g. predsednika niče ne oglasil, podeli g. predsednik besedo podpredsedniku narodno-napredne stranke.

Drž. poslanec dr. Ravnihar

Prinajsojče somišljenikom narodno-napredne stranke v Trzinu pozdrave izvrševalnega odbora, se pričelkom svojega govora s toplimi besedami spominja blagega dr. Jankota Vilfana in njegovega delovanja. Potem nadaljuje:

»Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je le ostal zvest demokraciji načelom, ako vam je postavljal kot kandidata za deželno-zbornski mandat moža, ki so si ga izbrali vaši zaupniki iz lastne sreče. Je to vaš kandidat, ne diktiramo vam ga, sami ste se izrekli zanj, in že to nam je zadostno jamstvo, da greste na dan volitve zanj v boj kakor en mož. V tem pogledu bi bila sprčo inteligence in discipliniranosti naših pristašev pač vsaka beseda odveč. Toda ni to kaka neodvratna sila, ki bi vas kakor pastirska palica ovce gonila na volišče. Velika čednost je, ki vas odlikuje od velike večine pristašev nasprotne stranke: prosta volja vas veže na stranko, ki je nositeljica narodne in napredne ideje. Nikogar izmed vas ni, ki bi ga kupili za stranko, nikogar ni, ki bi ga strah pred izgubo kaknega gmočnega dobička držal na stranko. Pripadnost vaša stranki je zavista zgolj od utrjene zavesti, da najdete tu pristašev vam enakih v čisti in nesebični ljubezni za narod svoj, vam sorodnih duš v gojitvi napredne misli. Pri nas politično prepričanje ni na prodaj za skledo leče! Pa če pravim, da ne kupujemo duš za svojo stranko, da ne strahujemo ljudi, da bi bili naši pripadniki, da niti nočemo ljudi, ki imajo neznačajnost v srcu in hinavščino na jeziku in ki niso s polnim prepričanjem naši — tedaj pa mi prav vi lahko potrdite, da se vam ravno od nasprotne strani večkrat približuje izkušnjavec z mošnjičkom v roki in da se je vže temu in onemu zagrozilo z gospodarskim poginom, ako ne zapusti stranke, ki na njej visi proste volje, in se vzlic svojem boljsemu prepričanju ne pridruži nasprotni stranki. Kaj za to, ako si v srcu naprednjak, lahko si tudi brezveč, lahko si antikrist; samo da s svojim pristopom pomnožiš moč — klerikalne stranke, pa si storil klerikalnemu bogu dopadajoče delo. Nikogar ne prašamo, če hodi k maši, nikogar ne nadziramo, če prejema sv. zakramente, samo naš mora biti, — tako javno oznanjajo politično moralo klerikalne stranke voditelji sami. Ne gre jim za verska načela, ne gre jim za neoskrbenost katoliške vere, gre jim za politično moč, da ž njo dobe gospodarsko premoč. Katoliška vera pa jim služi za dekle priganjalno, verska načela so jim bič, ki ga vihte nad vsemi, ki niso še njihovi. Vera, cerkev in duhovnik — to so le polit. sredstva v dosegu pravega namena te stranke. Oltar in prižnica naj obdržita verno ljudstvo v zmoti, kakor da gre v resnici boj za — vero. Ampak, če bi vernosti in pobožnosti velike večine klerikalcev, zlasti novejših njihovih pristašev dali na tehtnico, lahka kakor pero, bi zletela ta skledica v zrak.

Prav lahko je torej spoznati veliko razliko med našo in njihovo stranko. Razlika je načelna, zakaj

poštenost in korupcija, značajnost in nenravnost ste kakor ogenj in voda, kakor dan in noč — nezdružljivi. Zato pravim, ako bi ne bilo danes napredne stranke, ustvariti bi jo morala našemu narodu pogubna načela klerikalne stranke. Zgolj negacija teh načel, zgolj naravna odgovornost proti takim načelom zahteva boja proti njim. Boja kakor je organiziran ravno v stranki, boja, ki nima — in to naglašam javno — prav nič skupnega z bojem proti veri ali cerkvi kot taki. Ako bi do danes ne bilo napredne stranke na Slovenskem, morala bi nastati sama po sebi po teh par letih, kar je klerikalna stranka zagospodovala v slov. deželah, kar smo imeli priliko v vsej nagoti spoznavati klerikalizem in prav ob blizu stranko, ki je nositeljica klerikalizma. In če bi ta napredna stranka ne imela nobene druge programatične točke, kakor boj proti korupciji in proti politični demoralizaciji slovenskega ljudstva, zadoščalo bi to za eksistenčno pravico take napredne stranke.

Zato je le naravno, ako stopamo tudi ob sedanjih volitvah na poprišče v znamenju boja. Saj je deželni zbor in še bolj deželni odbor po zaslugi njega večine postal pravi eldorado klerikalnih harlekinad in kapucinad. Tu se izvršuje vse to v praksi, kar sicer uči klerikalna morala v teoriji. Res, če bi kdo hotel trditi, da so očitana napram politiki klerikalizma neupravičena, pa bi bilo treba samo reči: ecce in kazati na delovanje večine dež. odbora kranjskega, in vsakdo bi moral pritrditi, da so bila dotična očitana še prerahla.

Treba je za primer vzeti le nepopisno in kruto gonjo proti večini kranjskega učiteljstva. Premeščenja naprednega učiteljstva na najslabša mesta, discipliniranje, celo upokojitve so na dnevnem redu. Razdeljevanje draginjske doklade se je vršilo na najbolj pristranski način. In če pravijo, da so bili deležni te doklade le oni, ki so jo res zaslužili z »vestnim učiteljevanjem«, tedaj jim moramo reči, da vedoma govore neresnico. Odločevala ni niti resnična potreba dot. učitelja, niti vestno učiteljevanje, ampak zgolj pripadnost klerikalni stranki. Prezrlo se ni samo cele vrste doklade najpotrebnejših učiteljev, za to pa ž njo obdarovalo osebe, ki v primeri s potrebo svojih tovarišev take doklade prav nič potrebe niso; prezrlo se je celo vrsto izbornih šolnikov, ki imajo za svoje vestno učiteljevanje najboljša spričevala v to kompetentnih in objektivnih činiteljev, dočim so dobile doklade učiteljske osebe, o kojih učiteljevanju jako mila sodba ne more izreči povoljne kritike. Izgovor z »vestnim učiteljevanjem« je torej naravnost frivol. Tu se kaže klerikalna morala v najgrši luči. Bodi klerikalec in dobiš vse, četudi si sicer v privatnem življenju falot in se tvoje versko prepričanje prične in neha s »smrdljivim farjem«. Privoščili bi jim teh pristašev, ako ne bi na drugi strani tako kupovanje duš, ki se vrhu vsega vrši na tako grd način, splošno najslabše ne uplivalo na polit. moralo vsega ljudstva. Tu se ex officio in sistematično goji morala o kupljivosti in podkupljivosti polit. prepričanja in priznati moramo, da je ta »katoliški nauk« že vprav neverjetno razširjen v našem ljudstvu, pa bodisi v preprostih, bodisi v inteligentnih slojih. Celot akademski krogi se ga oklepajo. Saj seveda ni ravno težko kupiti stradaljočega učitelja in glavnega študenta. Tem tudi ni toliko zameriti, ali ves greh pade na one, ki so učniki tega najnovejšega »krščanskega nauka«. Bojim se, ko bo ta morala prodrla narodu v kri in mozeg — in na to deluje klerikalna stranka s polno paro, — da bo imel drug zapeljivec, in to so naši narodni nasprotniki, še lajšo igro. Omalajni značaj je dobiti za vse — tudi za narodno renegatstvo.

Enako kakor z učiteljstvom postopa dež. odbor z gasilstvom, s slovenskim gledališčem, z Glasb. Matice, z naprednimi občinami — zlasti tudi ljubljansko občino — povsod ista morala. Bodi stvar še tako dobra, bodi v korist in v ponos slovenskemu narodu, bodi tudi le zgolj človekoljubna naprava — uničiti se jo mora, ako noče služiti — klerikalizmu.

Kakor rečeno, je to oficijalna politika večine našega dež. zbora in vže zategadelj je potrebno, da pridejo v zbornico možje, ki se bodo taki politiki postavili po robu in jo ožigali po zaslugi. Zlasti, dokler je opozicija v manjšini, je njena dolžnost, da stigmatizira, da pribije vse grehe večine ad aeternam memoriam. Treba je to že zategadelj, ker bo čisto gotovo prišel čas, ko se bo ljudstvo z grozo vpraševalo, kdo pa je zakrivil tako razoroženo, tako zastrupljeno razmere v slov. ljudstvu. In takrat bomo lahko dokumentirano

dokazali vse grehote sedanje klerikalne večine, dokazali pa tudi, da so naprednjaki pravčasno, pa zaman svarili in protestirali. In takrat naj ljudstvo vstane in izreče svojo — sodbu.

Pritrditi je, da ima v današnjih razmerah manjšina v kranjskem dež. zboru napram večini težko stališče. V vsaki korporaciji, in najsi sestaja tudi iz več strank, odločuje načelo večine, majoritetni princip. Manjšina se mora pokoravati večini. Toda to gre le do gotove meje. Dokler večina ne prestopi meja parlamentarne dostojnosti in dokler se večina zaveda, da mora do gotove meje spoštovati tudi pravice manjšine. Kakor hitro pade pri večini ta zavest, izgubi majoritetni princip svojo eksistenčno pravico. Nastopi anarhija, koje glavno orožje je obstrukcija.

Večina dež. zbora izvršuje svojo večinsko pravico z vso brezobzirnostjo, tako da se lahko reče, da o pravi parlamentarizmu v kranjskem dež. zboru več govora biti ne more. Ustavno vladanje se je umaknilo absolutizmu. Predloge napredne manjšine, in najsi so še tako dobri in koristni, ubijajo zgolj s sirovo večino. Dovoljujejo si nekažnjovano razveljavljanje najboljših mandatorov itd. Tu ob danih razmerah ni upati na izboljšanje, dokler ne mine njih absolutna večina. Na to nam je delati. Potem bodo vezani na glasove drugih strank in morali bodo delati kompromise. Potem stoprav je upati na pametno in trezno politiko v korist deželi kranjski in v korist njenemu prebivalstvu brez razlike strank. Mislim tu na gospodarsko politiko, ki edina bi morala zavzeti svoj prostor v deželnem dvorcu. Dež. zbor ni toliko politična kakor gospodarska korporacija. Kdor hoče iz te korporacije napraviti političen cirkus, ta greši proti interesom kranjske in vsega njenega prebivalstva.

S. L. S. je do duše agrarna stranka. Je li kot taka zastopa ravno interese slovenskega malega kmetijstva, ali ne hodi morda slepo za publicami velikih ogrskih in nemških agrarnih mogotcev, o tem danes ne govorim; da pa je kot deklarirana agrarna stranka proti meščanstvu in meščanski koristim, je gotovo. Tega ne vidimo samo v deželnem zboru, to dokazuje ta stranka tudi v drž. zboru, kjer njeni poslanci dosledno glasujejo proti vsem predlogom, ki nasledujejo meščanske koristi in so v trdni falangi z drugimi agrarci vedno za predloge, ki so koristim meščanstva nasproti. V dokaz temu ne bodem navajal uradniškega vprašanja, ki se je razpravljalo v drž. zboru in ki se je ob njem S. L. S. izmed vseh strank zbornice kot edina izkazala kot najneizprosnejša nasprotnica povoljni rešitvi uradniškega vprašanja. Kažem pa na davčno vprašanje. Prav sedaj se sklepajo v drž. zboru v čarovinski kuhinji finančnega ministrstva izkuhani davki in davčne predloge, ki bodo ž njimi najbolj obremenjeni meščanski sloji. In tu vidimo poslance S. L. S., ki z vidnim veseljem sodelujejo na teh predlogih in pospešujejo njih vsprejem. V dež. zboru je ravno tako. Vse deželno davčno breme teži pravzaprav na meščanstvu, saj je pl. Suklje v svoji brošuri dokazal, da kmetovalec na deželi pravzaprav ne plačuje deželnih davčnin, ker dobi v drugi obliki zopet nazaj, kar je bil dal na dokladah. Davek, ki ga plača kmetovalec je neznamen in neznaten so tudi doklade od tega davka. Davek, ki ga plača meščan, pa je ogromen bodisi na pridobitni, bodisi na osebni dohodnini, bodisi na hišno-najemnem davku. Saj je znano, da je n. pr. zadnje imenovani davek v Avstriji tako visok kakor nikjer drugod. Umerno je torej, da so potem tudi dež. doklade velike in da je samo meščan tisti, ki jih nosi. Ako bodo v dež. zboru povišali doklade, in povišati jih bodo morali, bo vsled tega trpel zopet meščan. Tu se torej križajo interesi meščanstva in agrarstva. Sedanja večina dež. zbora ne more in ne sme biti za interese meščanstva, ker bi s tem samo po sebi prikrajšala od nje razvajanega poljedelca. Zato je vedno velika hinavščina, kadar se oni ob volitvah hlinijo meščanstvu. Vprašajte jih v takem slučaju vedno, kaj so se storili za meščanstvo, pa vam razen kaknega mostu ali vodnjaka ne bodo mogli navesti niti ene koristne naprave, ne glede, da je vsa deželna gospodarska politika prikrojena proti koristim meščanstva. V primeri s svojo davčno silo bi smelo meščanstvo zahtevati tisoč in tisočkrat več, kakor pa sedaj dobiva od dežele. Prav zategadelj je potrebno, da imajo mestne skupine poslance iz svoje srede in sicer take ki po svoji gospodarski politiki niso agrarci, ker samo ti bodo uspešno mogli zastopati koristi meščanstva. Volite pa meščana, pristaša naše klerikalne agrarne stranke,

vzlic međenim in blaženim njegovim besedam vaše mesto ne bo imelo nič drugega od njega, kakor škoda. Naj ima tudi najboljšo voljo, na njegove predloge, ki bi bili vam v korist, se ne bodo ozirali. Sedeti bo moral v klubu poslancev S. L. S., tam pa drugih kot agrarnih interesov — in pa seve svojih — ne poznajo.

(Konec prihodnjice.)

Avstrijsko-ruska pogajanja.

Dunaj, 27. februarja.

Podučeni krogi potrjujejo vest, da so avstrijsko - ruska pogajanja radi demobilizacije armad, zadela na težkočo, katero smo že včeraj označili. Rusija hoče, da opusti monarhija tudi svoje vojaške izredne odredbe na jugovzhodu; temu nasproti poudarjajo avstrijski krogi, da je to nemogoče, ker so te odredbe naravna posledica vojnega stanja, ki vlada neposredno ob naših mejah. Pripravljenost avstrijskih čet da ni direktno naperjena proti eni ali drugi sosednji državi, temveč je v bistvu le potrebna izvršitev dolžnosti se za vse nepredvidljive eventualnosti preskrbeti z zadostnimi vojaškimi odredbami, zlasti z ozirom na dejstvo, da so komunikacijske in ubikacijske razmere na jugovzhodu težavne in pomankljive.

Ruska vlada tega stališča dosega še ni priznala, zatrjuje pa se, da pride v tej zadevi gotovo do kompromisa, ako se odločijo dunajski krogi, odpustiti vsaj toliko rezervstov, da se reducira stanje v Bosni in Dalmaciji na takozvano ojačeno mirovno prezenco.

V avstrijskih političnih krogih opetovano potrjena vest o popolnem političnem sporazumu glede albanških mej, se je izkazala le glede Skadra za točno. Glede Djakovice in Dibre trajajo pogajanja naprej in verjetno je, da pristane dunajski kabinet na nadaljne koncesije. Pomembno je vsekakor dejstvo, da oficijozna poročila sicer skadrsko vprašanje vedno poudarjajo, da pa molče o Djakovici in Dibri ter očitno ne polagajo na ti dve mesti posebne važnosti. Tudi se priznava, da so srbske izjave, da Srbija Djakovice in Dibre ne pusti iz rok, napravile precejšen vtisk, zlasti, ker je prav po nepotrebnem grozil nov avstrijsko - srbski konflikt. Nemčija nadaljuje z vso energijo svojo posredovalno akcijo in zlasti nemški diplomatični krogi so o mirni rešitvi položaja slej ko prej trdno prepričani.

Iz državnega zbora.

Mornariška naročila. — Finančni odsek. — Gosposka zbornica.

Ožji odsek, ki ga je izvolil pro-računski odsek, da preišče oddajo mornariških dobav v inozemstvo, je imel včeraj sejo. Te seje so se udeležili tudi zastopniki industrije, ki so bili povabljeni kot eksperti. Trgovinski minister je poročal, da ne more predložiti tozadevnih aktov. Eksperti so podali vsa potrebna pojasnila in odgovarjali na različna vprašanja. Nato je stavil posl. Gloeckel predlog, naj pododsek sklene, da ne more vzeti na znanje odgovora mornariškega poveljnika, temveč da želi, da se akti, kakor hitro mogoče predložijo pododseku.

V finančnem odseku je bila včeraj precejšnja zmešnjava. Ko so absolvirali totalizaterski davek, je hotela večina odsekov predložiti razpravo na naslednji dan. Socijalni demokrate pa so predlagali, naj dr. Steinwender popoldne predloži delavnim strankam svoje ustno poročilo, da se morejo potem takoj v naslednji seji pričeti meritorična posvetovanja. Večina je ta predlog sprejela. Popoldne je imel pododsek zopet sejo. Dr. Steinwender ni mogel takoj podati svojega referata. — Socijalno - demokracijski poslanec dr. Renner je izjavil, da vendar ne gre, da bi takoj začeli razpravljati o dotacijskem zakonu. Predvsem morajo priti v razpravo predlogi posl. Pacherja, Waldnerja in Glöckla o regulaciji učiteljskih plač, kar pa je v nasprotju s predlogom referata dr. Steinwenderja, ki noče, da bi se dotacije deželam uporabile za regulac. učiteljskih plač, temveč v svrhu sanacije deželnih financ. Poslanec Renner je predlagal, naj odsek takoj preide k razpravi o teh predlogih. Govornik je naglašal, da v predlogu dr. Steinwenderjevem ni prav ničesar o regulaciji učiteljskih plač, vsled česar je popolnoma negotova usoda denarja, ki se bo nakazal deželam. Zahteval je, naj se določi, da dežele nakazanega denarja ne smejo v nobeno drugo svrhu uporabiti, nego za regulacijo učiteljskih plač. Ta predlog pa je propadel. Za so glasovali samo socijalni demokrate in Rusini. Nato so začeli razpravljati o dotacijskem zakonu. Referat je imel dr.

Steinwender. Njegovim izvajanjem se je pridružil tudi dr. Susteršič.

Gosposka zbornica je včeraj predelala še ostala dela, ki jih je poslanska zbornica v zadnjem času absolvirala. Prišlo je do interesantnega glasovanja pri zakonu glede odprave kaznovanja prekršitve kontrakta. — Predloga je morala že v poslanski zbornici pasirati velike težkoče. Komisija gosposke zbornice pa je sklenila, da preide preko sklepa poslanske zbornice na dnevni red. Referent komisije, baron Parish, je v daljšem govoru utemeljeval stališče komisije gosposke zbornice. Proti temu pa sta nastopila baron Schey in dvorni svetnik Phillipovich. Ta dva sta predlagala, naj se predloga zopet odkaže komisiji. Predlog Scheyev je bil s 57 proti 46 glasovom zavrnjen. — Končno je gosposka zbornica sprejela epidemijski zakon z vsemi izpremembami, kakor jih je sklenila poslanska zbornica.

Vojna na Balkanu.

Albansko vprašanje.

Iz Belgrada poročajo, da se pravila v albanskem vprašanju odločen preobrat na bolje. Govori se, da hoče Rusija opustiti svoje dosedanje stališče in se približati avstro - ogrskim zahtevam. Sicer do sedaj še ni prišlo do definitivnega sklepa, vendar pa je upati, da se doseže v najkrajšem času sporazum med Avstro-Ogrsko in Rusijo.

Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, potrjujejo diplomatični krogi, da je Rusija pripravljena odnehati in dovoliti, da pripade Skader samostojni Albaniji, če dobe balkanske države Peč, Prizren, Dibro in Djakovico. Ta mesta si bosta potem Črna gora in Srbija sami razdelili. Isto stališče zastopata tudi Francoska in Angleška. Trozveza pa je kratkoma odklonila ruski predlog, da naj se napravi med Črno goro in Albanijo unija pod črnogorskim kraljem. Rusija pa poleg tega podpira črnogorsko zahtevo, da naj pripade Skader Črni gori, kakor hitro ga vzamejo Črnogorci.

Iz Belgrada pa poročajo še nadalje, da se bo tudi vprašanje srbsko-bolgarske meje rešilo zelo zadovoljivo za Srbijo. Srbija naj dobi pokrajino zahodno od reke Vardar, tako da bi segalo novo srbsko ozemlje do Soluna, ki pa bi ostal grški.

Kar se tiče nakupa otoka Rodosa s strani Italije, zatrjujejo ruski diplomatični krogi, da bi niti Francoska, niti Angleška tega ne pripustili. To je tudi Italiji znano in zato ni pričakovati, da bi prišla Italija s tako ponudbo.

* * *

Skader.

Iz Belgrada prihaja iz zelo zanesljivega vira vest, da se je srbska vlada dogovorila z grško in črnogorsko vlado odločila, poslati Črnogorcem zelo veliko vojsko na pomoč pred Skader, da ga zavzame. Srbska armada, namenjena pred Skader, bo štela baje 30.000 mož in bo imela 10 težkih oblegovalnih topov, 24 navadnih topov in potrebni municijski park. To srbsko vojsko bodo prepejali na približno 50 grških transportnih parnikih iz Soluna in izkrkali v pristaniščih Drač, Sv. Ivan Medua in Bar. Ekspedicijo bosta spremljali dve grški torpedovki. Srbska in črnogorska vlada upata, da bodo vesele, če pade Skader, mesto vendar priznale Črni gori.

* * *

V Carigradu.

Že včeraj smo poročali, da se boje v Carigradu prevrata s strani vojaške lige in da so dale oblasti zato zastražiti hišo Javer paše, bivšega poveljnika prvega armadnega zbora, kjer so se zbirali častniki, da se posvetujejo o prevratu. Vlada je izdala zato tudi zelo stroge odredbe in zlasti nov policijski red. Ta policijski red daje policijskim uradnikom pravico rabiti orožje, če je to treba za lastno obrambo ali za obrambo drugih in tudi pri zasledovanju zločincev. Če bi policija ne zadoščala za vzdržanje miru, smejo poklicati valji, oziroma v Carigradu notranji minister, s pismenim poveljem vojaštvo na pomoč.

Štajersko.

Iz Dola pri Hrastniku. Tukajšnje bralno društvo bo obhajalo letos svojo dvajsetletnico.

Z Zidanega mosta poročajo, da se vrše prihodnji teden za občino Loko občinske volitve, in sicer volitve dne 6. marca 3. razred, dne 8. marca pa dopoldne 2. in popoldne 1. razred. Vsak razred voli 8 odbornikov in 4 namestnike.

Iz Celja. (Stavba nemške višje gimnazije.) Kakor se

nam poroča iz Gradca, so se vzeli dne 20. t. m. pri namestniku v pretresu oferti za stavbo nemške višje gimnazije v Celju. Foslope bode najbrže še to leto prišlo pod streho. S tem stopa tudi v odločilen stadij vprašanje, kaj bo z ubogimi nemško - slovenskimi gimnazijskimi razredi v Celju. Potrebno bi bilo, da bi slovenski državni poslanci kar najbolj energično spomnili vladu na njeno dolžnost, da mora istočasno postaviti tudi za slovensko gimnazijo v Celju primerno poslopje in poskrbeti, da se sedanji nemško - slovenski gimnazijski razredi spopolnijo v višjo slovensko gimnazijo.

Iz Celja. K imenovanju novega predsednika na našem okrožnem sodišču nadsvetnika Ad. Kotziana moramo žalibog izraziti svojo globoko nezadovoljnost, ker spada na to mesto nedvomno Slovenec ali pa najmanj mož, o katerem bi se ne moglo niti najmanj dvomiti, da bode namram Slovencem tudi glede njihovih, temeljnih državnih zakonih za jamčenih pravic zavzemal popolnoma pravično stališče. Če pomislimo, da je bil Adalbert Kotzian še pred nedavnimi predsednik društva »Deutsches Studentenheim«, ki umetno z mozemskim nemškim dijaštvom vzdržuje nemški značaj celjske višje gimnazije in da je bil ta gospod tudi aktivni član drugih nemških bojnih društev, ki trosijo samo sovraštvo in nestrpnost po mestu in okolici, moramo opravičeno dvomiti, če se bo mogel novi predsednik celjskega okrožnega sodišča na svojem odgovornem mestu ostreiti vseh vplivov nemške stranke na vodstvo celjskega okrožnega sodišča in na predstojništva podrejenih okrajnih sodišč. V ostalem pa moramo priznati, da je novi predsednik kot sodnik spoštoval obstoječe predpise in splošno prakso glede rabe slovenskega jezika s strankami; tudi nismo doživeli pri njem znanega odurnega obnašanja nekaterih sedaj mu podrejenih nemških sodnikov napram Slovencem. To bi dajalo nekoliko povoda misliti, da bode nadsvetnik Kotzian tudi kot predsednik celjskega okrožnega sodišča vpošteval, da mu je izročeno vodstvo pravosodja v nedvomno po 95% slovenskem celjskem okrožju. Pričakovali pa bi zlasti od njega, da bode kot predsednik uvedel v podrejenih uradih oni strogi red in točnost, katere sedaj pri nekaterih okrajnih sodiščih zelo pogrešamo; dalje da bode glede nameščenja uradnikov in njihove kvalifikacije, kolikor je to v njegovi moči, spoštoval pravico, stvarnost in resnično jezikovno sposobnost, ne bode se pa oziral na protekcijonizem, ki se pri nas po prizadevanju političnega vodstva nemške manjšine zelo ukoreninil, povzročujoč nezadovoljnost in pravo anarhijo med uradnim pravosodjem, ki bode na obnem pravosodje in njegove nemške funkcije v očeh ogromne večine prebivalstva.

Naši klerikali in slovenski sodniki. Pod tem naslovom smo v naši 22. številki z dne 23. januarja 1913 poročali o glavni obravnavi, ki se je začela dne 14. januarja t. l. pri okrožnem sodišču v Mariboru proti kaplanu Ivanu Bosina radi hudodelstva težke telesne poškodbe. V to poročilo so se vrinile neljube opazke in trditve, ki so za predsednika dotične obravnave — sodnega nadsvetnika dr. Vouška žaljive. Mi lojalno priznamo, da smo te opazke prezrili in da nismo imeli prav nobenega namena, žaliti gospoda nadsvetnika — ter da tudi nimamo nobenega povoda trditi, da bi bili obiski nekega kanonika imeli kakršenkoli vpliv na predmetno kazensko zadevo. To izjavo damo prostovoljno in lojalno v zadoščenje gospodu nadsvetniku.

Iz Središča. Umrli bisernomašnik Matija Sinko je določil v svoji oporoki za glavnega dediča krajni ubožni svet središki. Ciril - Metodovi družbi je zapustil 1000 K, dijaškim kuhinjam v Celju, Ptuj in Mariboru skupaj 1000, spomnil pa se je tudi v svoji oporoki mariborske čitalnice, domačih društev in raznih katoliških zavodov z lepimi vsotami. Tudi svoje sorodnike je bogato obdelil. Gotove mariborske kroge, ki so špekulirali na veliko Sinkovo premoženje, je ta oporoka precej iznenadila in od tod prav skromno poročilce o Sinkovem pogrebu v »Straži«.

Drobne novice. Iz Braslovč. Kakor je svoječasno poročal tudi »Slovenski Narod«, so našli majarce na gradu Štrosneku Marjo Ribič v potoku Volški mrtvo. Ko so sodnijski zdravniki truplo raztelesili, se je pokazalo, da je Ribičeva utonila — dočim so pa ljudje že takrat trdili, da ni šla sama v vodo. Imela je razmerje z graščinskim oskrbnikom Ahtikom, ki je imelo svoje posledice. — Celjsko državno pravdnštvo je že takrat vpeljalo preiskavo proti Ahtiku; dokazati pa se ni moglo oskrbniku ničesar. Sedaj so orožniki to stvar znova zasiedovali in so spravi-

vili toliko obteževalnega gradiva skupaj, da so mogli Ahtika zapreti. — Od Sv. Lenarta v Slov. goricah. Trgovec in poštni ekspedient Čuček pri Sv. Boljanku v Slov. gor. se je igral z revolverjem, ne da bi pogledal, da je še en naboj v njem. Nameril ga je tudi v šali na svojo gospodinjico. Tu pa je naenkrat počil strel in kroga je zadela žensko v prsi ter jo težko ranila. — Iz Hoč pod Mariborom poročajo nemški listi, da sta se izrekli štajercijanski občini Ragoza in Bohova za izboljšanje učiteljskih plač in delazmožnost deželnega zbora. Občinska odbora sta poslala ta svoj sklep v Gradec. — Pri Sv. Barbri v Halozah je umrl gostilničar in posestnik Anton Reicher. — Iz Vojnika poročajo, da so prišli v okolici neko gluho deklecico ravno v trenutku, ko je ukradla posestniku Črešnjaku iz zaklenjene izbe 100 K. Dekle dolže tudi drugih tatvin, ki so se v dotičnem okolišču zadnji čas primele. — Iz Framar poročajo »Tgbt.«, da so zadevale viničarja Potočnika kar tri dni zapored hude nesreče; prvi dan si je zlomil sin nogo, drugi dan mu je umrla žena v otroški postelji in tretji dan novorojeni fantek. Mater in novorojenca so pokopali skupno v eni rakvi.

Koroško.

Celovška C. M. podružnica ima jutri 1. sušca zvečer letni občni zbor v hotelu Trabesinger. Vabljeni so vsi pravi Slovenci in vse zavedne Slovenke.

Ponesrečen drvar. Pri Muravcih je zadel drvarja Antona Laknerja pri spravljaju lesa po nekem strmim jarku tram na glavo in ga smrtno nevarno poškodoval.

Graški tat. Neki trgovski potnik je ukradel trgovki Mariji Fädl v Gradcu zlato žensko uro vredno 60 kron, zlato ovratnico vredno 120 K in zlato verižico za uro vredno 30 K. Fädlova sicer ni vedela za ime, pač pa je tata tako natanko opisala in vedela celo, da je šel na Koroško, da ga je policija res včeraj našla v Beljaku. Piše se Hans Kluge, doma iz Žiljske doline. Pri njem so dobili zastavne listke ukradenih predmetov.

Primorsko.

Slovensko gledališče v Gorici. Dramatični odsek Sokola v Gorici vprizori v nedeljo, dne 2. marca t. l. v gledališki dvorani Trgovskega doma veliko burko v treh dejanjih »Svet brez može«. Spisala A. Engel in J. Horst. Poslovenl Fr. Govekar. Dijetantje Sokola v Gorici so si nadelali nalogo vprizoriti letos več iger. Ker nam je tu itak redko dana prilžnost prisostvovati gledališkim predstavam, je to misel z veseljem pozdravljati. Kakor je razvidno iz plakatov so cene jako nizke, tako, da je res vsakemu omogočen vstop. Igra je poznana in je dosegla že na drugih odrih lepe uspehe. Polna je komičnih zapletljajev tako, da človek sploh ne pride iz smeha. Ker se vsi predstava na nedeljo, je upati tudi na veliko udeležbo iz okolice. Kdor se hoče prav pošteno nasmejati, naj pride v nedeljo v Trgovski dom.

Ponarejeni dvekranski tolarji krožijo še vedno po Trstu. Ponarejalce je policija sicer že aretirala, toda denar je še vedno v prometu. Posebno lahko se dobi ponarejen denar v gostilnah. V neko nemško gostilno je nesel neko ponarejen denar nazaj in tam so mu rekli, da imajo še več takih tolarjev. Nosi jih namreč vedno neki ladijski natakari.

Štiri osebe utonile v morju. Mornar Miagiljevič v Zadru se je peljal kljub hudi burji na morje s svojo jadnico. S sabo je vzel brata in sestro Lucijo in Antona Pesnica in njeno 14letno hčerko. Med vožnjo jih je zanesla burja daleč na odprto morje, kjer se je jadrica prekucnila in so vsi štirje utonili. Trupel še niso našli.

K požaru na parniku »Georgia« v Trstu poročajo, da so trajala gasilna dela včeraj cel dan in celo noč. Vsa skladišča parnika so skoro pod vodo. Dognali so, da ni zgorelo samo 450 zavojev bombaža, marveč 760 zavojev. Parnik, ki je zapeljal na obrežno blato, se je vsled teže vode nekoliko nagnil. Parnik bodo popolnoma izločili. Škoda bo znašala še več kot 1 milijon kron.

Blaznost med ameriški izseljenci. Parnik Martha Washington je pripeljal včeraj več izseljencev iz Amerike. Med njimi je bilo tudi 17 blaznih. Vsak blazni ima svojega strežaja, katerega plača ameriška vlada in ki spremlja bolnika do doma. V zadnjem času opažajo, kako hitro narašča število izseljencev, ki v Ameriki zblazne posebno v Severni Ameriki. Kot vzrok temu smatrajo nekateri zdravniki hud kontrast med

mirnim življenjem na kmetih v Evropi in med vrvenjem in nervoznim beganjem v Ameriki, v katero pade izseljenec naenkrat kot bi padel v vrtnice, ki ga nehoti potegne s sabo.

Avtomobil zgorel. Na Elizabetnem pomolu v Pulju je trčil avtomobil št. 164, ki je čakal na neki parnik v tovarni, pri čemer se je vnel bencin. Avtomobil je zgorel. Z zavarovalnino nepokrita škoda znaša 8000 kron.

Parnik »Gödöllö« last Ungaro-Croate, ki je tičal že skoro 5 tednov na neki skali sta včeraj popoldne ob 5. rešila narnika »Cyclop« in »Belroric«. »Gödöllö« je precej poškodovan in sta ga omenjena parnika vlekla v ladjedelnico.

Omamljen in oropan v železniškem kupeju. Aradski poslanec Ivan Wittman se je pripeljal včeraj iz Budimpešte na Reko. Takoj po prihodu vlaka je šel na policijo in javil sledeče: Potoval sem v kupeju I. razreda. Med vožnjo sta vstopila v moj kupe dva elegantno oblečena mlada gospoda, ki se navidez nista brigala dosti za me. Kar naenkrat sem začutil strašno zaspanost, dasi preje nisem bil zaspan in sem v kratkem trdno zaspal. Zbudil sem se malo pred Reko. Tujcev ni bilo več v vozu, iz žepa pa mi je izginila denarnica v kateri sem imel 1400 kron denarja. Policija je uvedla strogo preiskavo, podobni slučaji so se na ti progi v zadnjem času že večkrat pripetili.

Novo kopališče sežida letošnjo pomlad mestna občina na Reki in sicer pri lomilu valov. Stroški za kopališče so proračunani na 373.000 K. Določeno je, da bo kopališče do 9. junija zgrajeno.

Dnevne vesti.

Občinski svet ljubljanski bo imel redno sejo v četrtek, dne 6. marca. Seja se je preložila do tega dne, da bo mogoče pravočasno dotiskati in razposlati načrte službenih pragmatik, o katerih je odslek ravnokar končal svoja posvetovanja ter bo občinski svet o njih sklepal v tej seji.

Velik vtilni shod bo jutri zvečer v Radovljici. Eksekutivni odbor narodno-napredne stranke odpošlje na ta shod svojega načelnika gosp. dr. Ivana Tavčarja.

Z jugoslovansko socialno demokracijo, posebno s kranjsko, prepirati se, je brezuspešna stvar. Občutek ima, kakor bi se hotel z bikom na travniku. Samo v zemljo rije, in rdeče gleda! Druge zmožnosti pa nima. Ugovarjali smo, da so imeniki za gorenjska mesta nepostavni, ker so se sprejeli v nje podosemkranski volilci. Takoj tolče »Zarja« s svojim rogom ob skalo, češ, ljubljanski »liberalci« nem revežem volilne pravice ne privoščijo! Ali za to, dragi rdečkarji ne gre. Tukaj gre zgolj le za to, da se izpolni tisto, kar je v postavi zapovedano. Postava je gospodar, ne pa Anton Kristan. Kadar bo postava izpremenjena, smo mi prvi za odpravo cenzusa! Danes pa ne moremo dopuščati, da bi se veljaven zakon lomil tam, kjer je nam v korist, izpolnival pa samo tam, kjer je nam v škodo. G. Kristan, ki bo brez dvojbe v kozji rog pognal klerikalizem na Kranjskem, tega seve ne kapira, zatoorej se z njim nečemo dalje bosti. Smo pa za najširšo, proporcno volilno pravico, ali uvedbi se mora potom veljavnega zakona, in ne samo potom dekreta, kojega bo izdal in sankcioniral g. Kristan iz Spodnje Siške.

Preganjanje gasilnih društev. Kar počenja kranjski deželni odbor z gasilskimi društvi, to presega že vse meje, to je že tak škandal, da je mogoče samo v monarhiji, kjer more kak Lukacs biti ministrijski predsednik. Zavarovalnice plačujejo velike vsote, da se razdele med gasilna društva. Gasilstvo se podpira, da se omeje požari. Ta denar je zaupan deželnemu odboru, da ga pravično razdeli, a deželni odbor razpolaga s tem denarjem na način, ki smrdi do neba, na način, ki se ne more inovati drugače, kakor škandalozen. A ni mu dovolj na tem. Razgnati hoče tudi deželno gasilsko zvezo. Če je neče priznati za svoj organ, je to naposled njegova stvar, a da to zvezo naravnost bojkotira in grozi njenim članicam z bojkotom, če ne izstopijo, to je vrhunec izsiljevanja.

Problem bližnje bodočnosti. V veleugledni francoski reviji »Revue des deux Mondes« je priobčil znani francoski publicist René Pinon razpravo »L'Autriche et la guerre balkanique« (Avstrija in balkanska vojna). Razprava dokazuje, da so piscu temeljito znane razmere v avstro - ogrski monarhiji, zato sodi o posamičnih pojavih docela pravilno in izreka marsikatero bridko resnico, ki bo prizadete kroge gotovo zadela v živo. Ker pa se pri nas resnica, kakor je znano, ne sme po-

vedati, bi Pinonova izvajanja gotovo zapadla rdečemu svinčniku gospoda državnega pravdnika, zato one znamenite razprave ni mogoče priobčiti v celoti, marveč omejiti se moramo samo na kratke ekscerpte in citate. V svojih izvajanjih podarja Pinon najprvo dejstvo, da se je modra diplomacija silno zmotila glede izida in končnih uspehov balkanske vojne, računajoč z vsem drugim preje, kakor s sijajnimi zmagami balkanskih narodov. Diplomacija je računala s številom vojakov in topov, z visočino uvoza in izvoza, s številkami državnih proračunov, pozabila pa je, da dobiva bitke vera in duša narodov, ki se zrcali v njihovih velikih delih. Govorec o zmagah srbske vojske, pravi Pinon: »Zmaga kakega naroda v veliki bitki je najjasnejši dokaz njegove splošne vrednosti in njegovega napredka, zakaj samo s celoto teh vrlin in sposobnosti triumfiraj on nad svojim sovražnikom.« Pinon, razpravljajoč obširno o notranjih razmerah avstro - ogrske monarhije, ker kaže izredno poznavanje realnih odnošajev in presenetljivo objektivnost (piše na primer o italijansko - slovenskem Trstu in Pulju in o hrvaški Reki) smatra za Avstrijo kot problem bližnje bodočnosti potrebo preustrojitve cesarstva na novih temeljih, pri čemer je treba zlasti uvaževati pravice in težnje Jugoslovancev.« Francoski publicist končuje svojo razpravo z besedami: »Francija ima najboljšo name- napram habshurškemu cesarstvu, zakaj ona potrebuje za ohranitev pravičnega evropskega ravnotežja močno Avstrijo, ki mora imeti tudi svoje notranje ravnotežje v tem, da bo vsaka njena narodnost našla v državi zaščito svojih pravic in svojih interesov. Toda Francija bi ne gledala z enakimi simpatijami na Avstrijo, ako bi le - ta vodila politiko prodiranja in osvajanja na škodo Slovanov ter s tem postala pogubna za evropski mir. Bismarckova metoda ni prikladna za habshurško monarhijo. Politika sile bi bila usodepolna za državo, ki je samo država, a ni narod. Svoječasno ni Bismarck uvaževal - a to je temeljna hiba njegovega dela -, kolike važnosti je prejel ali slej v človeški zgodovini volja narodov. Zato vidimo sedaj, kako razpada ona zgradba, ki jo je Bismarck v svoji modrosti sežidal na berolinskem kongresu...«

Moč narodne zavednosti. Nedavno tega so dobili častniki avstrijskega Lloydja ukaz, da morajo vsi, brez izjeme, znati nemško. Kdor ne zna nemško, ta se mora v določenem roku naučiti nemškega jezika, ker sicer ne bo v službi napredoval. Ta ukaz je kapitane silno razburil. Priredili so zaupno zborovanje, na katerem so sklenili, da se nemškega jezika ne uče, marveč da se raje vsi od prvega do zadnjega odpovedo svoji službi. Nato se je zglasila posebna deputacija pri ravnateljstvu ter obvestila upravo Lloydja, da se vsi kapitani odpovedujejo svoji službi, ker se na stara leta nečejo in ne morejo učiti nemškega jezika. Gospodje pri Lloydju niso bili pripravljeni na tako odločnost in so seveda raje zlezli pod klop, kakor da bi ostali brez kapitanov, zakaj to so vedeli, da so ti pomorščaki taki močnejši, da je vse, kar rečejo, tako, kakor da bi bilo pribito. Značilno je, da so v odporu proti nemščini soglašali hrvaški in italijanski kapitani.

Promocija. Odvetniški kandidat gospod Viktor Sušnik je bil danes na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Čestitamo!

Mestni užitniški pazniki so danes priobčili v »Dnevnu« notico, ki sicer nima ne nog, ne glave, pa je vendar značilna. Rekli smo v sredo, naj se pazniki, če imajo kake želje ali pritožbe, oglašajo pri županu. O tem pač ni nobenega dvoma, da bo župan pravično in nepristransko vsako pritožbo preiskal in pravično in nepristransko uredil in storil, kar je mogoče. Pa so menda ljudje, ki jim ni za stvar, nego bolj za zabavljanje, kakor kaže neslana notica v »Dnevnu«.

Hitrost avstro-ogrsk pošte. Srbsko vojno ministrstvo je do 15. decembra l. l. razpisalo natečaj za najboljši osnutek za spominsko kolajno o balkanski vojni. Takšen osnutek je napravila tudi slovenska umetnica gđc. Anka Zupančeva, hčerka g. veletržca Urbana Zupanca. Osnutek je poslal bivši župan Ivan Hribar bivšemu predsedniku belgradske občine Kostu Glavinčevu dne 11. decembra 1912 s prošnjo, naj bi stvar izročil na kompetentnem mestu. Sedaj je došlo iz Belgrada obvestilo, da je pošiljatev dospela tjakaj dne 19. februarja 1913, torej je rabila iz Ljubljane v Belgrad dva meseca in 8 dni! To je res občudovanja vredna hitrost avstro-ogrsk pošte. Pa to ni slučaj ali naključje, ta »hitrost« je že prišla v navado pri nas za pošiljatev v Srbijo, kakor

tudi na ostali Balkan. Sam bog vedi, kaj misli poštna uprava s tem doseči, ako sama zavira in onemogočuje poštni promet? Toda netočnost bi poštni upravi še odpustili, ako bi ta netočnost ne bila — metodična in preračunljiva. Izven vsakega dvoma je namreč, da se pošiljatev v Srbijo namenoma zadržavajo, kakor je tudi notorično, da se pisma, namenjena v Srbijo na pošti odpirajo. Imamo v rokah pismo, pisano z Dunaja v Belgrad, in na kuverti se na dveh mestih pozna, da je bila nasilno odprta. Ni nam pač treba omenjati, da ni bilo v pismu prav ničesar državi nevarnega. Toda ne gre se za to, kaj je v pismu, ali so v njem patrijski ali nepatrijski načrti, marveč glavno je to, da je pri nas še vedno v veljavi zakon o pisemski tajnosti. Ta zakon doslej še ni bil odpravljen, a tudi ni bil sistiran vsled izrednih dogodkov, ker doslej še ne živimo, vsaj kolikor je nam znano, v vojnem stanju. A vkljub temu se pri nas na mejah odpirajo pisma kakor da bi to bilo nekaj povsem dopustnega, navadnega in samo ob sebi umljivega! Menda so pri nas zakoni tu samo za to, da se kršijo. Kje je tu strogi gospod državni pravdnik, da bi prijel za vrat zločinca, ki greše proti zakonu o pisemski tajnosti?

Tako je prav! V naši stranki se že od nekdanj opaza velika začaja bojazljivost. Kadar je treba dati spričevalo za stranko, kateri pripadamo, postanemo podobni trepetlični vejici. Vsak pereček našega prepričanja prične trepetati, da okrog nas vse benglja. Izvije se nam iz — duše krčevit vsklik: Moj Bog, kaj poreče klerikalna javnost! Na to pa izostane pričevanje za svojo lastno stranko! Poglejmo pa si sedaj možake iz klerikalne stranke! Nekdo otvarja v teh dneh modno in športno trgovino, s katero bo do cela odkazan na napredno inteligenco, ker ima klerikalna stranka proklamirano malo modnih potreb. Vzlic temu pa se šopirijo po ljubljanskih zidovih debeli plakati, ki napravljajo reklamo za novo trgovino, — naznanja pa se obenem, kar bi niti potrebno ne bilo, da so se plakati tiskali v Katoliški tiskarni. Mož se svoje stranke ne sramuje, zagledal ga stavljamo v izgled svojim somišljenikom!

Onim, ki nameravajo na Balkan, sporočamo na izrecno željo z najkompetentnejše strani, naj ne hodijo tjakaj, preden je vojna končana in mir sklenjen, pred vsem pa naj ne hodijo ne v Belgrad, ne v Sofijo brez priporočil. Pripominjamo, da se bo v svojem času, ko se sklene definitivni mir na Balkanu, itak osnoval v Ljubljani poseben odbor, ki bo vse stvar vzel v roke.

Izpit iz praktične politično-administrativne službe je z dobrim uspehom napravil pri deželni vladni magistratni koncipist gosp. Vladimir Breskvar.

Razpisana srednješolska mesta. Od 7. do 25. februarja so bili izdani sledeči razpisi: **Ravnateljsko mesto:** Moravska Ostrava (r. 31. marca). — **Verouk:** Dunaj XIV. (r. 10. marca); Dunaj XIII. (r. 15. marca); Trst (r. 15. marca). — **Klasična filologija:** Dunaj VI. (r. 28. februarja); Maribor (r. 1. g. sl. event. Sl. 12. marca); Trst (r. 1. g. d. 15. marca dve mesti). — **Moderna filologija:** Dunaj II. (r. D. F. 15. marca); Lipnik (r. D. F. 15. marca); Brno (r. D. F. 15. marca); Dunaj II. (r. D. F. 15. marca); Trst (r. D. I. g. 15. marca). — **Historična skupina:** Ljubljana (L.B.A.H.d. ali sl. 20. marca). — **Prirodopisna skupina:** Dunaj XI. (r. Ng. Ch. 1. marca); Karlovi vari (r. Ch. m. n. 27. marca); Sternberg (r. Ng. m. n. 31. marca). — **Matematična skupina:** Bělsko (r. M. Nl. 10. marca); Dunaj XI. (r. M. Nl. 1. marca). — **Prostorčno risanje:** Pulj (r. Z. 5. marca); Trst (r. Z. 1. aprila). — **Suplature:** Dunaj I. (r. g. R.); Inmost (r. G. L.); Litoměřice (r. G. L. G. d.); Zatec (r. D. I. g.); Dunaj III. (L. B. A. H. D.); Gorica (r. H.); Dunaj (Nadvojvoda Rainer, r. H.); asistenti mest: Dunaj III. (r. Z.); Dunaj IV. (r. Z.). — Kratice in znaki kakor navadno.

Z Viča se nam piše: Zopet nam je neizprosna smrt ugrabila enega tistih nevpogljivih, kremenitih značajev, katerih je v današnji hinavski dobi vedno manj. Ivana Pirnata ni med nami več! Ako si imel prilike z njim občeati, tedaj si vedel, da imaš pred seboj sicer tihega, a energičnega družabnika, kajti v govorjenju ti je bil vedno skromen, ako je bilo pa potreba nastopiti, tedaj si še le videl, kdo je bil pokojnik, posebno za pošteno, napredno stvar. S svojo marljivostjo in vsestransko pridnostjo si je pridobil lepo premoženje, tako, da ga mu je marsikateri nasprotnik zavidal, kar pa pokojnika ni motilo. Še z večjo energijo, priden kot čebelica, si je vprav zadnji čas svoje

gospodarstvo jako dobro uredil. Smelo se torej trdi, da ga je smrt v najlepši življenjski, kakor tudi njega gospodarski dobi vgrabila, na veliko škodo njegovi ljubljani soprogi, kakor sedmerim nepreskrbljenim otrokom ter napredni javnosti. Bil je delaven član občinskega odbora, član hranilnice in posojilnice na Viču itd. Bilo so ljudje, kateri niso rajnega s posebno prijaznimi očmi zrl, in katerim je ob njegovem pokopu mogoče pri srcu nekoliko odleglo. Slobodno jim! Mi pa, dragi Ivane, ki smo poznali tvoje dobro srce, mi, ki si nam bil dostikrat modri svetovalec, kakor dobri podpornik v vsakem slučaju, mi ti želimo, da bi ti bila lahka zemlja domača, katere zvest sin si bil. V trajnem spominu te hočemo ohraniti ter si za vzor vzeti tvojo kremenitost in delavnost. Pokojnikovi družini pa naše največje sožalje ter se ji pridružimo kot sonositelji trpkoga udarca, ki nam ga je prizadejala smrt nam vsem prerano umrlega Ivana. Ožij njegovi prijatelji.

Naše verno ljudstvo v XX. stoletju ali vedež, pokaži tatu v zrcalu. Nekje v ljubljanski okolici je bilo nekemu posestniku ukraden nekaj stakov. Mož — brijtna glava — bivši občinski svetovalec in kandidat za županski stolec, je šel najprvo k vedežu, da mu v ogledalu pokaže tatu. Vedež je najbrže v sedanjem stoletju izgubil svojo magično moč, zato je svetoval, naj gre k boljšemu vedežu — k orožništvu, kar je mož tudi storil. Blagor ubogim na duhu!

Zimski šport v Bohinju. Vremensko poročilo od danes se glasi 9° C pod ničlo, vreme jasno, sankalističe zelo dobro za smuči sneg v gornjih legah. V sled tega ugodnega poročila se bode nadaljeval smuči tečaj v nedeljo ob 9. uri jutraj in bo podučeval g. poročnik Šešerko.

Kinematograf »Ideal«. Danes, v petek priljubljeni »Specialni večer« z vezelanimivo dramo v treh delih: »Ljubzenska bol«. Poleg te slike predvaja se krasen naravni posnetek »En dan v Jeruzalemu« in »Na krovu Severomeškega Lloydja«, krasna drama »Izginole sanje, izginola sreča« ter komična slika: »Zena mojega kljenta«. — Jutri nov spored z detektivsko učinkovitostjo: »Papirna sled«.

Neprostopljiva kopel. Včeraj popoldne je peljal posestnik Anton Bahovec iz St. Vida iz Iga posestnika Stefana Krušiča in njegovo ženo, kakor tudi posestnico Marijano Štrukljevo iz Vižmarjev. Ko jih pripelje do Karolinske zemlje, je proti kraju ceste tako nerodno zavil, da se je voz prevrnil in so vsi štirje pocpalji v jarek, v katerem je bilo 1 m visoko vode. Poleg tega, da so se vsi štirje do kože premočeni komaj izkobilacali iz mrzle kopelji ter tudi konja z veliko težavo rešili, je zadobila Štrukljeva po životu znatne telesne poškodbe, pri konjski opravi se je naredilo pa 100 K škode.

Plašna krava. Včeraj popoldne je posestnica Marija Beličeva iz Gline po Večni poti na samotež vozičku peljala iz St. Vida teleta, za voziček je bila privezana pa teletova mati, krava. Ko pricincalo do železniškega prelaza pri Novi vasi, pripsohla vlak, katerega se je krava tako ustrašila, da je hipoma hotela zbežati nazaj, pri tem pa potegnila z vrvoj voziček s tako močjo in ga vlekla nekoliko časa za seboj, da je Beličeva padla in se na glavi nekoliko poškodovala. Ko je to videl v bližnji hiši stanujoči Jožef Darmastija, je prihitel naglo na pomoč in žensko rešil iz mučnega položaja.

Nevarna igrača. Včeraj je neki ključavničarski vajenec na igrišču poleg Lattermannovega drevoreda s flobertom streljal kokoši, a nobene zadel. — Na Marije Terezije cesti je pa neki paglavec s pištolo na zamašek streljal proti mimo idočim konjem ter jih s tem plašil. Stražnik je obema orožje konfisciral.

Žepna tatvina v vlaku. Ko se je s snočnim brzovlakom hlapec Ivan Lickel iz Gradca peljal iz Šentpetra proti domu ter v vlaku trdno zaspal, mu je med tem časom nekdo do Ljubljane iz žepa ukradel denarnico, v kateri je imel 15 K denarja in vojni listek od Matulj do Gradca.

Nesreča. Včeraj je delavec Ivan Galjot v Naklem podiral v gozdu drevje in je pri tem eno padlo nanj in ga tako poškodovalo, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico. Ubogi ponesrečenec je med vožnjo vsled bolečin tako kričal, da se je vsakemu v srce zasmilil.

Voz in konj z opravo ukraden. Danes ponoči je bil kantinerki ge. Sattlerjevi v topničarski vojašnici ukraden siv konj (Eisenschimmel) z opravo in voz. O storilcih še nimajo nobenega sledu. Pozor pred nakupom!

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 16 Slovencev, nazaj je prišlo pa 20 Hrvatov in 25 Bolgarov. 150 La-

hov se je odpeljalo v Budimpešto, 120 pa na Dunaj.

Najden je zavitek s čipkami in trakovi za krila, katerega dobi lastnik nazaj na osrednji policijski stražnici.

Narodna obramba.

Ciril-Metodove ženske podružnice v Ribnici občni zbor bo dne 3. marca ob pol 8. uri zvečer z navadnim sporedom.

Društvena naznanila.

Opozorjamo na zaključni venček »Slavčevih« plesni val, ki se vrši v soboto dne 1. marca ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Kakor smo že poročali, imajo pristop c. obiskovalci in obiskovalke ter njih rodbine. Ravno tako tudi društveni člani z rodbinami, kakor tudi prijatelji društva.

Idrijska sokolska župa ima v nedeljo ob 4. popoldne v župnih prostorih v Idriji svoj redni letni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil in volitev še razgovor o župnem zletu letos v Postojno in vsesokolskem zletu v Ljubljano ter sokolskem tisku. Na obnem zboru imajo vsi člani v I. S. Ž. včlanjenih društev posvetovalno pravico, glasovalno pa le društveni delegati. Župni vaditeljski zbor ima ravno ta dan ob 2. uri svojo sejo, prejšnji večer pa je vaditeljski sestanek.

Dunajska podružnica S. P. D. priredi dne 1. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer v klubni sobi št. 2 hotela Pošta, Dunaj, I., Fleischmarkt št. 16, I. občni zbor. Po zboru prosta zabava. Gosti dobro došli!

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. V soboto, dne 1. marca, se vprizori prvič v sezoni za nepar Rossinijeva komična opera »Brivec seviljski«, ki velja za najpopolnejšo komično opero vseh časov. V nedeljo popoldne, izven abonementa, za lože nepar, burka »Robert in Bertram«, zvečer se ponovi za par »Brivec seviljski«. Za 25letnico gospoda Danila pripravljajo drama Sem Benellija trodejanko »Ljubezen treh kraljev« (»Amore dei tre re«), dramo, ki je poleg efektne »Cena delle beffe« najuspešnejše delo modernega laškega dramatika. Glavno žensko vlogo igra ga. Kreisova, režira gosp. Skrbinskih.

Brivec seviljski. Vsebine: 1. dejanje. Cesta v Sevilji. Grof Almaviva napravi Rozini, varovanki doktorja Bartola, podoknico. Godci so se razšli, grof čaka, da se prikaže Rozina pri oknu, kar pride njegov stari znanec, brivec Figaro, ki obljubi grofu svojo pomoč, da pridobi lepo Rozino. Bartolo skrbno pazi na Rozino, ker jo hoče sam poročiti. — Rozina, ki pozna Almavivo samo pod imenom »Lindoro«, sprejme Figarovo pomoč tem rajši, ker jo njen varuh na vse pretege pregovarja, da bi napisali še tisti večer ženitovansko pismo. Bartolo hoče svojo namero pospešiti, ker mu je njegov prijatelj Basilio pravkar sporočil, da je prišel Rozinin ljubimec, grof Almaviva, v Seviljo. Skleneta grofa pri Rozini očrtniti. Kmalu nato pride Almaviva, po nasvetu Figarovem navidez pijan, preoblečen v vojaka, ter se da Rozini spoznati. Almaviva bi moral biti ukljenjen, a to se ne zgodi, ker se grof sporazume z znanim mu polkovnikom. Almaviva pride zopet k Rozini, preoblečen v glasbenega učitelja, učenca Basilijevega. Figaro brije doktorja Bartola, Almaviva se dogovarja z Rozino, da bi skupaj pobegnili. Bartolu se zbudi sum, zato razpodi zaljubljenca. Basilio pride in mora po notarja, da se spiše ženitovansko pismo. Basilio in Bartolo odideta, tedaj pride Figaro z grofom, in ko privede Basilio notarja, ga grof podkupi in tako se poroči Almaviva z Rozino.

— IV. muzejsko predavanje se vrši v soboto, to je 1. marca t. l. ob 6. zvečer v predavalnici deželnega muzeja (vhod z Bleiweisove este). Predaval bode gosp. prof. Fran Dolžan iz Kranja »O nekaterih strupenih živalih in njih strupih.« Svoje razpravljanje bo de pojasnjeval z barvanimi skioptičnimi slikami. Vabimo vse, ki se zanimajo za navedeni tema, k obilni udeležbi. Predavanje je vstopnine prosto.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Konferenca veleposlanikov. London, 28. februarja. Včeraj popoldne se je vršilo tu posvetovalne veleposlanikov pod predsedstvom podtajnika angleškega zuna-

nega ministrstva sira Artura Nicolsona, ker se državni tajnik sir Edward Grey še ni vrnil. Posvetovanje ni imelo formalnega značaja. Retorijev biro izve o tem posvetovanju iz diplomatskih krogov, da so veleposlaniki odložili vprašanje glede obmejltve Albanije za tako dolgo, da bo mir med Turčijo in Balkansko zvezo sklenjen. To so storili poslani ki velesil, dasiravno se da spoznati, da bodo glavni problemi vprašanja obmejltve Albanije ugodno rešeni. Storili pa so to zato, ker vojno stanje na Balkanu ovira definitivno in formalno zaključitev teh vprašanj. Kadar pa bo mir med Turčijo in Balkansko zvezo sklenjen, je upati, da se zadeva na podlagi principijalnih predlogov, ki so se dosegli v zadnjem času in ki so provzročili, da je napetost v zadnjem času znatno popustila, skoraj in prijateljsko uredi. Za enkrat pa ni pričakovati, da bi se mogli principijalni dogovori glede delov Albanije izpremeniti v definitivne in formalne pogodbe dokler je položaj na Balkanu vsled vojnega stanja nesiguren.

Glede bolgarsko - romunskega spora, so sklenili veleposlaniki intervenirati v Bukaresti, da prizna tudi Romunska razsodišče velesil, kakor je to storila Bolgarska.

Veleposlaniki so se bavili nato tudi z vprašanjem sklepa miru med Turčijo in Balkansko zvezo ter konstatirali, da so velesile vedno pripravljene posredovati, če Turčija izjavi, da hoče sprejeti dobre pogoje.

Novi mirovni pogoji.

Berolin, 28. februarja. »Berliner Tagblatt« priobčuje iz Sofije brzjavko, v kateri se zatrjuje, da se je Turčija obrnila na bolgarsko vladu z novimi mirovnimi pogoji. Bistvo teh mirovnih pogojev je baje, da je Turčija pripravljena Odrin prepustiti Bolgarski in ji odstopiti vse ozemlje do črte Karaburun ob Črnem in Enos ob Belem (Egejskem) morju.

London, 28. februarja. Angleška vlada je vprašala tudi v Belgradu in Atenah, pod kakimi pogoji bi bili Srbi in Grški pripravljeni s Turčijo skleniti mir.

Skader.

Berolin, 28. februarja. »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja, da so grške transportne ladje v Solunu že začele ukrcavati srbsko vojaštvo, ki je namenjeno pred Skader, da ga zavzamejo še predno se zaključijo mirovna pogajanja med Turčijo in Balkansko zvezo. Ta ekspedicija 30.000 srbskih vojakov pred Skader se izvrši na direktno inicijativu velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Srbi upajo, da ostane Skader, če pa de, v črnogorskih rokah.

S turških bojišč na Kerzemesu in pri Čataldži. — Turki zapuste Kerzemes.

Carigrad, 28. februarja. Poveljnik turških čet na Kerzemesu Huršid paša in šef generalnega štaba Enver beg sta dospela v Carigrad, kjer sta imela dolgo posvetovanje z velikim vezirjem. Baje hoče Turčija odpoklicati vse svoje čete s polotoka Kerzemesa. Odvažajo jih neznano kam. Transportno službo pri Čataldži vrše sedaj velblodi. Policija je v Carigradu aretirala zopet več Grkov in Macedoncev zaradi veleizdaje. V Carigradu je dospelo nad 400 muhlimanskih rodbin iz Dedeagača.

Z bojišča v Traciji.

Dunaj, 28. februarja. Po sofijskih poročilih vlada na bojiščih v Traciji mir vsled velikih snežnih zametov. Iz Carigrada pa poročajo, da Bolgari nadaljujejo bombardiranje Odrina.

Vprašanje miru.

Carigrad, 28. februarja. »Jenne Turc« izve, da je veliki vezir povodom svojega zadnjega poseta pri francoskem in ruskem veleposlaniku izjavil, da je šla Turčija v svojih zadnjih predlogih do skrajnih mej mogoče popustljivosti. Velesile naj se obrnejo sedaj na bolgarski kabinet, da ga pregovore, da ne bo več tako intransigenten.

Srbsko vrhovno vojno poveljništvo. **Belgrad, 28. februarja.** Uradno se poroča: Ker je prenehal potreba vojne akcije, se je preložiło srbsko vrhovno vojno poveljništvo iz Skoplja v Niš.

Komploti v Carigradu.

London, 28. februarja. Iz Carigrada poročajo, da so prišli v Carigradu na sled novi zaroti, ki jo je vprizoril bivši tajnik v turškem zunanjem ministrstvu Lontsi paša. Aretirali so 70 oseb.

V Epiru.

Dunaj, 28. februarja. »Jugoslovanska korespondenca« poroča, da je Djavid paša zbral 13.000 mož od Srbov razbite turške armade in Albancev ter da koraka proti Bitolju, ki ga hoče iztrgati Srbom iz rok. Baje je Djavid paša že zavzel Florino.

Atene, 28. februarja. Turške baterije v Bizaniju so začele obtrepetjati grške pozicije, kmalu pa so utihle.

Turške finance.

Carigrad, 28. februarja. Kakor se zatrjuje, se turška vlada zopet pogaja za vzdrževanje morskih svetilnikov zaradi kratkodobne zastavitve svetilniških pristojbin.

Zaplenjen turški parnik.

Sofija, 28. februarja. Neka bolgarska torpedovka je zaplenila turški transportni parnik, ki je imel s seboj 1500 tonelat ovs.

Tržaška porotna lista.

Dunaj, 28. februarja. Laški tržaški poslanci so intervenirali danes pri justičnem ministru dr. Hohenburgerju glede letošnje porotne liste in glede izžrebanih porotnikov za prihodnje porotno zasedanje, za katero je izžrebanih toliko Slovencev, da je sestava popolnoma laške porote skoro absolutno izključena. O tem bomo še poročali. Justični minister je poslancem obljubil, da bo zadevo preiskal.

Poljsko-rusinska sprava razbita.

Dunaj, 28. februarja. Poljsko-rusinska sprava pogajanja zaradi volilne reforme so se razbila. Skrajna ponudba Poljakov je bila 62 deželno-zborskih mandatov za Rusine. Tudi glede okrajnih zastopstev so bili dr. Leo in zastopniki Poljske ljudske stranke pripravljeni na kompromis. V zadnjem trenutku pa sta si obe konservativni skupini Poljskega kluba premislili, vsled česar so bili kompromisni predlogi odklonjeni z 11 glasovi proti 3 glasovom, nakar so Rusini in zastopniki Poljske ljudske stranke ostentativno zapustili dvorano. Pogajanja se bodo baje v kratkem zopet pričela, ni pa mnogo upanja, da bodo uspešna. Na sklicanje gališkega deželnega zbora seveda ni več misliti.

Narodno-gospodarski odsek. — **Krekov referat.**

Dunaj, 28. februarja. Narodno-gospodarski odsek je razpravljajal o predlogu centralnih združnih blagajen. Meščanski poslanci so označili referat dr. Kreka za enostranski in izključno iz agrarnega stališča obdelan. Čehi in Nemci so proti temu protestirali in zahtevali koreferenta. Sporazum ni bil mogoč, zato se je odkazala zadeva 12članskemu subkomiteju. Nato se je vršila debata o izseljeniškem zakonu. Sprejeta je bila resolucija, ki izraža obžalovanje, da vlada zavlačuje zadevo ter pozivlja referenta Halbana, da naj predloži osnutek najdelj v šestih tednih. Sprejela se je tudi resolucija, ki zahteva, da se v prihodnji seji vlada točno in avtoritativno izjavi o razmerah in potencah pogodbe s Canadian Pacific.

Konferenca seniorov.

Dunaj, 28. februarja. Danes popoldne se je vršila konferenca seniorov strank, ki se je bavila s programom državnega zbora. Konferenca je bila pod vtiskom včerajšnjih dogodkov v Lvovu in rusinskih obstrukcijskih groženj. Vsled tega ni imela konferenca uspeha, zlasti ni bilo odločno vprašanje, ali naj se državni zbor potruži rešiti finančno predlogo še pred Veliko nočjo. Ta vprašanja ostanejo še in suspensio. V krogih voditeljev strank zatrjujejo, da bo zbornica pričela z intenzivnim delom za finančno reformo, ko bo situacija v Galiciji razjasnena. Računa se, da finančni odsek tako dolgo odloži razpravo. Konferenca je sklenila, da se vrši prihodnja seja državne zbora 6. ali 7. marca z dosedanjim dnevnim redom.

Sežiganje mrličev.

Dunaj, 28. februarja. Tukajšnja evangelska občina je sklenila storiti takoj korake, da se vpelje na Dunaju fakultativno sežiganje mrličev.

Rusinska obstrukcija.

Dunaj, 28. februarja. Za današnje odsekovo sejo pripravljajo rusinski poslanci obstrukcijo. Baje se Rusinom pridružijo tudi poslanci poljske ljudske stranke.

Morilec Kunschak.

Dunaj, 28. februarja. Obravnava proti morilecu poslancu Schuhmeierju, Pavlu Kunschaku, se bo vršila dne 28. in 29. marca.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 28. februarja. Oficijozna »Budimpeštanska korespondenca« poroča, da je zbornica odložila razpravo o volilni reformi na tork ali sredo, vsled česar je odložena tudi generalna stavka.

Ogrski naučni minister.

Budimpešta, 28. februarja. Za ogrskega naučnega ministra je bil imenovan državni tajnik Bela plem. Jankovich.

Budimpešta, 28. februarja. Bivši naučni minister grof Zihy je izjavil, da nima namena izstopiti iz narodne delavne stranke.

Splošna stavka na Ogrskem.

Budimpešta, 28. februarja. Socijalno-demokratska stranka je sklenila, da se ima splošna stavka pričeti v ponedeljek dne 3. marca ob 7. jutraj. Samo v Budimpešti bo stavkalo nad stotisoč delavcev. V mestu je že sedaj koncentriranega 15.000 vojaštva. Vse mesto je zastrazeno. Na trgu je bila danes živahna kupčija, ker so se delavci pridno preskrbljevali z živili, boječ se, da bodo cene živil med stavko močno poskočile. V političnih in vladnih krogih so v velikih skrbih zaradi štrajka, zato se širi vest, da bo parlament razpravo o volilni reformi odgodil, s čimer bi bila preprečena tudi stavka. Poslanec Senyey je stavil v parlamentu predlog, naj se zbornica razpusti in razpiše nove volitve.

Ogrska opozicija.

Budimpešta, 28. februarja. V ponedeljek, ko se naj prične debata o volilni reformi, bo ogrska opozicija vprizorila v zbornici velike izgrede, tako, da bo moral predsednik več opozicijskih poslancev izključiti. **Jubilej hiše Romanovov.**

Belgrad, 28. februarja. Metropolit Demetriji, ki odpotuje povodom jubileja hiše Romanovov v Petrograd, prinese carju lastnoročno pismo kralja Petra.

Pomožitev ruske vojske.

Petrograd, 28. februarja. V dobro podučeni krogih se zatrjuje, da se bavi Rusija z vprašanjem pomožitve rekrutnega kontingenta, s čimer bi se mirovno stanje ruske vojske znatno pomnožilo.

Sredozemsko morje.

Berolin, 28. februarja. Iz Madrida poročajo: Ministrski predsednik Romanones dementira vest, da je prišlo v vprašanje Sredozemskega morja med Italijo in Španjo do sporazuma. Iz nekaterih izjav španskega ministrskega predsednika pa se sklepa, da se taka pogajanja resnično vrše.

Ojačenje nemške vojske.

Berolin, 28. februarja. Nemški listi poročajo, da bo zahtevala nemška vojaška predloga na leto 59000 rekrutov več. S tem se zviša stanje vojaštva za 118000 mož. Trajni stroški za to zvišanje bodo znašali 250 milijonov, enkratni stroški pa 700 milj. mark.

Francoske vojaške predloge.

Pariz, 28. februarja. Včerajšnji ministrski svet se je posvetoval o potrebi povišati število vojaštva. Vlada bo definitivno sklepala šele v eni prihodnjih sej. Vse tozadevno objavljene vesti so neresnične in prezgodnje.

Pariz, 28. februarja. V včerajšnji dopoldanski seji francoske zbornice je predložil finančni minister Klotz zakon-sko predlogo, ki zahteva 500 milijonov frankov za pospešitev del za narodno obrambo.

Poročilo konstatira naprej, da so zadnje vojne zopet pokazale narodom potrebo ohraniti svoja obrambna sredstva vedno na višku popolnosti tako kar se tiče šolanja, kakor tudi tehnike. Zadnje vojne pa so izpremenile tudi naziranje o nekaterih vojnih sredstvih. Preuredbe, ki jih hoče izvesti vojna uprava bodo stale skupaj kakih 635 milijonov frankov.

Kljub tem izrednim in velikim izdatkom pa se državna bremena ne bodo povišala.

Francoska vojska in mornarica.

Pariz, 28. februarja. Francoska vlada pripravila poleg vojaške predloge tudi še posebno mornariško predlogo, s katero naj se ojači stanje francoske mornarice. Neki višji štabni častnik izjavlja, da se bo uvedla brez izjeme triletna vojaška služba in da bodo morali tudi sedanji vojniki, služiti namesto 2 let 3 leta. Olajšala se bo služba samo na ta način, da dobe vojniki med 3 letno službeno dobo pravico do trimesečnega dopusta.

Demobilizacija.

London, 28. februarja. Angleški listi poročajo, da se bo izvršila avstrijsko-ruska demobilizacija tekom jutrišnjega dneva. Vest ni zelo verjetna.

Splošna vojaška dolžnost na Angleškem.

London, 28. februarja. Komite za narodno obrambo je naslovil na ministrstvo memorandum, v katerem zahteva uvedbo splošne vojaške dolžnosti. **Potres.**

Inomost, 28. februarja. Danes ob 6 in 40 minut jutraj so čutili tu dva močna potresna sunka.

Atentat na župana v Silistriji.

Sofija, 28. februarja. Neki romunski atentator je ustrelil župana mesta Silistrije Molanosa. Atentatorja so aretirali.

**Kupite pridno sročko »Sploš. ženskega društva« v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobikov, slik doma-
ših slikarjev. Sročka a 1 K.**

Razne stvari.

* **Razprava proti morilcu posl. Schuhmelterja,** Pavlu Kunschaku, se bo vršila 28. in 29. marca.

* **Parizki avtoapaci.** Na dosmrtno ječo obsojeni Carony se je včeraj dopolnil v ječi zastupil. Strup je med razpravo skrivoma dobil v roki.

* **Sleparski bančni ravnatelj.** Iz Berolina poročajo: Generalni ravnatelj poljedelske in industrijske banke Pavel Lindner je poneveril 300.000 mark ter pobegnil v Ameriko.

* **Ljudsko štetje na Romunskem.** Iz Bukarešte poročajo: Uradni list poroča o izidih splošnega ljudskega štetja, ki se je vršilo koncem l. 1912. Število prebivalstva je znašalo leta 1899. 5.956.690, lani pa 7.248.016. Prebivalstvo se je torej pomnožilo za 21 1/2 odstotka.

* **Dijaki izgredili.** Iz Pariza poročajo: Na vseučilišču v Bordeauxu je prišlo predvčerajšnjem do velikih dijaških izgredov. Dijaki so demonstirali proti profesorju Reynulu, ki je v Strasburgu predaval o mirovnem gibanju med Nemčijo in Francijo. Demonstranti so profesorja opljuvali. Posredovati je moralo orožništvo.

* **Köpenikiada na železnici.** Iz Brna poročajo: V petek je dobilo postajno načelnštvo v Břeclavu brzojavko, da pride v par dneh tajna inspekcija na postajo Zajc, ki bo inspicirala ondodno lokalno železnico. Obenem je bilo tudi naročeno, naj diržirajo iz Břeclave poseben vlak. Faktično se je pripeljal z Dunaja nek dozdevni višji železniški uradnik, ki se je iz Břeclave odpeljal z dvema ondodnima uradnikoma proti postaji Zajc. Revidiral je posamezne postaje ter postopal jako strogo. V Gaji pa so ga spoznali ter aretirali.

* **Grozna nevesta.** Iz Maka poročajo: 25letnega instalaterja Janeza Nemetha je pregovorila njegova ljubica, sestra mlinarja Jožefa Szenai-Horvatha, naj se zavaruje za 8000 kron in naj da izstaviti polico na njegovo ime. Komaj je bila polica veljavna, je nevesta skupaj s svojim bratom umorila svojega ženina ter vrgla truplo na železniški tir. Vlak je truplo raztrgal na kosce. Dekle je pri zasliševanju priznala zločin. Obenem pa je izpovedala, da je osem mož pregovorila, da so se zavarovali na skupno vsoto 52.000 kron. Aseh osem mož je umorila.

* **Turški dezertier — tat.** Iz Maršalle poročajo: 33letni turški častnik Mehmed Galib bej, ki je bil prej nadzornik pristanišča v Stambulu, je dezertiral začetkom tega meseca ter prišel semkaj. V avtomobilu se je vozil k največjim juvelirjem, izbiral dragele ter obljuboval, da bo zopet prišel ter kupil. Juvelirji so zastojali, da se kupec vrne, vendar pa so zapazili, da manjkajo omenjene dragocenosti. Juvelirji so zadevo ovadili in policija je preiskala elegantno stanovanje Galib bejevo v navzočnosti njegove žene. V stanovanju so našli dragocenosti za več nego 15.000 frankov. Galib bej je poskusil pri zasliševanju vreči dragocenosti skozi okno.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Iz šale resnica. Dne 5. januarja t. l. prišel je Janez Možina, 50 let star dninar v Zoretov hlev v Črnem potoku na obisk bolehnega hlapca Janeza Škubica. Tja je prišel tudi obdolženec, 20letni Ignacij Bučar, delavec v Šmartnem pri Litiji, ki je v Zoretovi gostilni v družbi popival. Sicer mirni Možina je imel to lastnost, da se je rad z mladimi ljudmi pošalil, kar je bilo tudi v sledečem slučaju. Ker pa je Bučar nekaj preklinjal, prijel ga je v šali Možina in ga posadil v jaslji. Po nadaljnjem cukanju sune Bučar svojega nasprotnika z odprtim nožem s tako silo v levo stegno, da je bila po izreku zdravnikov — izvedencev prerezana globoko v stegnu se nahajajoča žila odvodnica ter bi bila nagla, le takojšnja zdravniška pomoč rešila Možini življenje. Nato sta se oba še pred hlevom nekaj rukala, dokler nju ni hlapec France Kukulj razdvojil. Možina se je na to vrnil v hlev, kjer se je zgrudil in vsled izkrvavitve v kratkem umrl. Obdolženec se je skušal zagovarjati s silobranom, kar se mu je tudi posrečilo, kajti porotniki so vsa vprašanja glede krivde soglasno zanikali, nakar ga je sodišče oprostilo.

Kranjski apaši. — Roparski napad v Kočah, cerkveni rop v Logatcu in več vlomov in tatvin po Kranjskem.

V noči dne 26. oktobra se prebudi nenadoma okoli pol 2. ponoči iz spanja posestnika Ana Boletova

v Kočah pri Prestranku. Zaslišala je šum pri vratih in sedla na posteljo. V tistem trenutku pa se ji posveti pred oči. Pred njo je stal nenadoma precej visok fant, ki je držal v eni roki luč, v drugi pa samokres. Bil je zavezan čez obraz z ruto, za njim pa je stal manjši človek, ki je imel obraz počrnjen. Žena se je strašno prestrašila, večji ropar pa je zarohnel nad njo: **Denar ali glavo!** Žena je tarnala in prosila, končno jima je dala osen kron. To pa roparjema ni bilo dovolj. Zahtevala sta še od nje denar, češ, baba, saj si prodala kravo in zelje. Končno sta vzela prestrašeni ženi še 28 kron. Nato sta vzela ključe in prebrskala omaro, krinjo, premetala vso posteljo, prebrskala celo za podobama, toda nikjer ništa nič našla. Nato sta stresla oropani denar na mizo in ga začela deliti. Žena ju je milo prosila, da naj ji pustita vsaj za 1 kg sladkorja. Toda večji ropar je zavpil nad njo: »Tiho, baba!« Nato sta roparja zapustila kočjo in izginila v temo. Bilo je to okoli pol 2. Okoli 2 isti večer pa se zbudi nenadoma iz spanja Boštjančič Franc, star užitkar, ki stanuje pri posestnici Josipini Želetovi. Začul je škripanje vrat in naskrat sta stala pred njim že preje opisana roparja. Eden mu je posvetil v obraz z lektrično lučjo in ga pograbil za vrat. Možu se je posrečilo, da je zakričal, slišala ga je gospodinja Želetova. Pritelila je v sobo, v tem pa sta roparja pobegnili. Pred vrati sta izgubila v naglici revolver. — Drugo noč so vlomili neznanji tatovi v cerkev v Logatcu in pokradli dva keliha, 2 pateni, en nabiralnik, krono z Jezuška v stekleni omarici in umivalno posodo iz kristnega kamna. Povsod so iskali storilce, toda zaman. Prihodnje dni se je izvršilo po Dolenjskem in Gorenjskem še več vlomov in tatvin, ki so se ponavljale, dokler niso odkrili tri postopače, ki so se potikali po Gorenjskem. Bili so sumljivi in kmetje so jih začeli preganjati, ker so se jih bali. Končno so jih ovadili orožnikom in ti so jih pri Otočah na nekem kozolcu s 3. novembra aretirali. Enemu potepuhov se je posrečilo uiti in ga še danes nimajo, dva pa so vjeli in sicer Antona Zormana, mizarja iz Hrenovce, pozneje fakina v Trstu, in Franca Piška, brezposelnega delavca od Sv. Križa, pozneje tudi fakina v Trstu. Pri njih so dobili veliko ukradenega blaga. Uvedla se je preiskava, ki je dognala, da sta ta dva izvršila v družbi tretjega, katerega nazivata »Johana«, pa ne povesta, kako se piše, vse te roparske napade in razne predrzne tatinske rope in vlome.

Kakor sta pri preiskavi tako tudi pri današnji obravnavi, ki je vsled bogate obtožnice tako različnih in obsežnih hudodelstev in vsled skrajne predrznosti obtožencev, oba obtoženca vse tajita. Oba sta še mlada fanta in že večkrat predkaznovana zaradi tatvine in goljufije. Njuno priateljstvo datira iz ljubljanskih zaporov. Nato sta se našla oba v Trstu, kjer sta včasih po malem delala kot fakina v pristanišču. Oba, posebno pa Zorman, sta zelo rafinirana, zvita in zelo predrzna. Iste vrste mož je moral biti tudi tretji družabnik, kateremu se je posrečilo uiti in katerega oba nazivata za »Johana«. Trojica je odšla iz Trsta in je začela svojo usodno roparsko pot na Kočah pri Prestranku. Od tod so šli roparji v Logatec, od tod v Šmarje na Dolenjsko, kjer so prišli, kakor kažejo vlogi, do Rečice pri Bledu, odkoder so se vrnili nazaj proti Ljubljani, na kateri poti pa jih je med Radovljico in Otočami dohitela usoda. Obtoženca se zagovarjata z nekako nesramno jezo, včasih pa smeje, češ, da jih to, kar jima očitajo, vse skupaj nič ne briga. — Zorman se ozira na porotnike in na občinstvo, in ko ga predsednik vpraša, če išče morda izgubljenega »Johana«, pravi, glasno se smeje, da ga ne vidi med občinstvom. Pri pričevanju izpove Ana Bole to, kar smo navedli v uvodu. Ko jih žena natanko pogleda, Zorman spozna. Boštjančiču, ki je bil srečnejši, in kateremu se je posrečilo poklicati pomoč, pravi Zorman: »Poglej me stari, dobro!« Boštjančič: »Kaj te bom gledal, saj si bil ti, oba sta bila!« Želetova Josipina pa, ki jih je prepodila, pravi: »Ta dva sta bila, Tone, ti si bil zašlemjen, drugi se je skrival za hrbtom.« Ona namreč Zormanu pozna, ker je v vasi omožena njegova sestra. Za ta roparski napad je zanimivo tudi pričevanje Martina Komovca in Janeza Kreblja, ki sta bila z obtožencema skupaj zaprti v Postojni in proti katerima sta se skoro izdala, da sta bila onadva roparja. Še značilnejše pa je Zormanovo pismo svoji teti, v katerem jo prosi, da naj mu odpiše, koga sumijo ropa, da se bo vedel ravnati. Zorman je pisal nato tudi orožnikom, češ, če mi imate kaj za povedati, pišite mi v Trst — glavna pošta. — Iz Prestranka so se peljali lovovi v Logatec. Videli jih je med lovopisjo priča Premru, ki se je z njimi

peljal. V Logatcu so bili v gostilni in ne Hodnikove, ki jih je tudi spoznal. Tam so dne 28. oktobra poskusili vlomiti v trgovino Milana Poljanskega, kar se jim pa ni posrečilo. Tem bolj pa se jim je obnesel rop v cerkvi v Spodnjem Logatcu. O tem pripoveduje priča župnik sledeče: Dne 29. zjutraj so mi sporočili, da se je izvršil ponoči vlom v cerkev in našel sem pri vratih prevrnjena dva kamnita nabiralnika. Na njih so se poznali sledovi poskušene vloma. En nabiralnik je bil izprazen. V zakristiji sem našel strašen nered. Vsa predala so bila odprta, po tleh pa je bila razmetana in pohojena razna mašna obleka in odprte in prevrtnjene škrtalje. Iz predala sta manjkala dva keliha in dve pateni. Na altarju sem našel sledi poskušene vloma v tabernakelj Bil je zlomljen križ in razbita ena tabla. V tabernakelj tatovi niso prišli. Na tleh pred oltarjem pa sem našel zlomljene in pohojene sveče. V posebni omarici s steklenim pokrovom sem našel s silo razbit pokrov, malemu Jezeščku pa je manjkala na glavi srebrna krona. Iz kristnega kamna pa je manjkala posodica za umivanje. Od tod je pobegnili roparska trojica — gojenci tržaške šole laških fakinov — na Dolenjsko. Obtoženca trdita, da sploh še nista bila na Dolenjskem. Orožniki so našli pri Zormanu tri železniške vozne listke do Grosuplja. Zorman pravi, da ne ve, kako so prišli ti listki v njegov žep. Listki datirajo od 30. oktobra. Predno so šli na Dolenjsko, so se oglasili tudi v Putnikovi gostilni. Tam so se dobro pokrepčali, napravili so cehe za 6 kron, plačal je Zorman in sicer s samimi »ficki«, groški in desetnicami. Bili so to brzokotne mladari iz nabiralnika logaške cerkve. Gostilničar oba obtoženca takoj spozna. Zanimivo je bilo pričevanje gostilničarja in trgovca Pengova v Šmarji na Dolenjskem. Mož je videl trojico, med to tudi oba obtoženca, pred svojo trgovino, kjer so se deli časa mudili in sumljivo obnašali. Zorman je prav dobro spoznal. Piška pa je posebno izpoznal po njegovi suknji. Priča je stopil k obtožencu in rekel: Posebno ta suknja, to črtno blago, mi je padlo v oči. Nato odgovori Pišek jeno: »Saj je tudi un imel tak rekelc!« Nastal je po dvoran splošen smeh, prvič se je eden obtožencev izdal. Soobtoženec Zorman je nato Piška strašno grdo pogledal. Zvečer je bil Zorman v Pengovi gostilni. Prišel je skozi stranska vrata, kar se je Pengovu zopet sumljivo zdelo. Zorman je deli časa z njim govoril in Pengov ga dobro poznal. Kljub temu odločno taji, da bi bil on pri njem. — Ob pol 3. ponoči je zbudil Pengova domač pes, ki je silno lajal in letal po hiši od vrat do vrat. Pengov je vstal, slišal pok šipe in šel v vežo. Našel je notranja vrata odprta — zaklenil jih je zvečer sam — okno pa je bilo razbito in popolnoma razdejano. Vlomilci so pobegnili. Poskusili so isto noč vlomiti še pri nekem mesarju — bili so lačni — toda tudi tu se jim ni posrečilo. Odtod so šli roparji na Gorenjsko.

Razprava se je prekinila ob pol ene in se nadaljuje popoldne ob pol 4.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. februarja: Sestra Beata Marija Holl, usmiljenka, 65 let, Slomškova ulica 18.

V deželni bolnici:

Dne 23. februarja: Franc Zajec, strojnik na parni žagi, 42 let.

Dne 24. februarja: Andrej Kocmur, mestni ubožec, 68 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Vsaka dama

že mnogo let pozna izborni, sijajno razširjeni desinfekcijski pomoček **lysoform** (originalna steklenica 80 vin.) ki se za umivanje rok in instrumentov, vsakdanjo intimno žensko toaleta, dalje za vsake vrste desinfekcije in in razdušitev povsod po svetu

r a b i

veliko število dam pa ne ve, da izdelujemo tudi slastno, fino dišeče anti-septično milo, ki ohranja kožo nežno in svežo. Milo je iz najboljše čiste surovine, ima 1% lysoforma ter je **velikansko izdatno torej v rabi varano.** Na trg jo prinašamo pod imenom

lysoformovo milo

po 1 krono komad. Poizkusite enkrat pa boste vedno kupovali to fino dišeče anti-septično milo — Cena je samo navidezno visoka, v resnici je pa milo prav ceno, ker je veliko in izdatno.

Zanimivo knjigo o »Zdravju in desinfekciji« Vam pošljem gratis in franko. A. C. Hubmann, referent »Lysoformwerke«, Dunaj, XX., Petraschgasse šte. 4.

„Prav ko se je hotel izjaviti“

bilo je pri valčku Dolarske prince, se me je polotil kašel; prenehali smo in ugodni trenotek je bil zamujen. Kdo ve, kdaj bo zopet govoril! — »Zdaj pa imaš! Saj veš, da si prehlajena in vendar nisi sodenic vzela seboj. Kolikokrat naj ti še povem, da je treba vsaj eno sodensko pastiljo na poti v družbo v ustih razpustiti, pa tudi med zabavo ne škoduje, če jo imaš v ustih. To ohranja grlo voljno, obenem pa izborno varuje proti prehlajam. — Zahtevati pa moraš pristne »Fayeve« sodenice, ker jih pridobivajo iz zdravih občinskih vrelcev. — Skatljica stane K 1.25.

Kavarna „Central“.

Vsak dan od 9. zvečer naprej

KONCERT

nanovo došle

damske tamburaške kapele

„Graničar“

ki je tri leta s izbornim uspehom

svirala v inozemstvu.

Vstop prost. Vso noč odprto.

Sestanek tujcev!

Schichtovo čistilo za kovine Solarine

pričara krasen lesk na med, baker, srebro in zlato. Se lesketa najdalje! Je zajamčeno prosto strupa in kislin ter najcenejše v rabi, ker izdatno in ima patentovan štedilen kapiljavec. Vstedi velike vsebine olja naravnega varstva kovin proti orosenju, omadeževanju, rji in zelenici.

Mesto vsakega drugega obvestila.

+

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da je včeraj popoldne po kratkem trpljenju naš dragi stric in stari stric, gospod

Anton Jebačič

sprevodnik juž. železnice v p.

v 72 letu, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal

Pogreb nepozabnega rajnega bode v nedeljo, dne 2. marca t. l. popoldne ob 3 uri iz hiše žalosti, Emonska cesta št. 2., na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadošnice se bodo služile v župni cerkvi trnovski in pri č. o. frančiškanih.

Pokojnika priporočamo v blag spomin!

Ljubljana, dne 28. februarja 1913.

Žalnoči ostali.

L. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 28. februarja 1913.

Termin.

Pšenica za april 1913.	za 50 kg	11.59
Pšenica za oktober 1913.	za 50 kg	12.24
R2 za april 1913.	za 50 kg	9.77
R2 za oktober 1913.	za 50 kg	9.74
Oves za april 1913.	za 50 kg	9.99
Oves za oktober 1913.	za 50 kg	8.78
Koruza za maj 1913.	za 50 kg	7.61
Koruza za julij 1913.	za 50 kg	7.85

Metereološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

februar.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	732.9	6.1	sr. jzah.	oblačno.
„	9. zv.	732.2	3.1	sl. jzah.	del oblač.
28.	7. zj.	731.2	2.2	„	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura 22°, norm. 14°. Padavina v 24 urah 1.0 mm. Po noči je padlo malo dežja.

Stanovanje

s štirimi sobami, kopalno sobo, sobo za služkinje, 782 se odda za majev termin. Elizabetna cesta šte. 5.

Občni zbor

„Posojilnice v Črnomlju“

R. Z. Z. N. Z.

se vrši

16. marca t. l. ob 3. uri popoldne v Posojilnici.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo o reviziji »Zveze slov. zadrug«.
- 2.) Poročilo načelstva za poslovno leto 1912.
- 3.) Poročilo nadzorstva in razdelitev čistega dobička.
- 4.) Prememba pravil.
- 5.) Predlogi.

Ako bi ob 3. uri ne bilo za sklepčnost potrebno število zadrušnikov navzočih vrši se pol ure kasneje na istem prostoru z istim dnevnim redom drugi občni zbor brez ozira na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Cirkvenica

Edino morško kopališče Jadranskega morja s 300 m v morju segreanim dostojnim obzorkom s najfinišnim peškom po tleh.
„Eldorado za slabotne otroke.“
 Natatna prospekt in pojasnila daje zdraviliška komisija.

Klimatično zdravilišče in morško kopališče
pri Reki ob Adriji.

Šivilja in pomočnik

za francosko in angleško delo se sprejmeta
 takoj proti dobri plači v damskem salonu.
 Zglasé se naj samo prve moči. 779
 Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«

Kupujem

samo danes in jutri starinske stvari iz porcelana, stekla, pohištvo, slike, doze, pablače itd. kakor tudi vsak posamezni predmet, ki je čez 80 let star. Cenjeni dopisi v nemškem jeziku pod „Wiener Sammler“ v Ljubljani hotel pri Maliču. 763

Sprejmeta se

dva vajenca za pekarijo dva za mesarijo

poštenih kmečkih staršev, s primerno šolsko izobrazbo pri L. Pristavcu, Kcr. Bela p. Javornik Gorenjsko.

Dr. Ivan Oračen

ne ordinira do preklica.

Naznanilo in priporočilo!

Sl. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel z 21. sušcem 1913. staro znano 786

gostilno „Pri Mostu“

(Fr. Lajovic) v Litiji.

Potrudi se bodem postreči z najboljšim vinom ter vedno svežim pivom, kakor tudi z najboljšo kuhinjo.

Za obilen bisk se priporoča

Melchior Grošelj,
mesar in gostilničar.

Tvrdba

FRANC SOUVAN SIN

Ljubljana — Mestni trg 22 — Ljubljana

vljudno naznanja, da so došle

787

spomladanske novosti v veliki izbiri.

Nihče naj ne zamudi ugodne prilike, kupiti res dobro blago po nizkih cenah.

Modna in športna trgovina za gospode

P. MAGDIČ

Ljubljana — nasproti glavne pošte — Ljubljana

se usoja svoje p. n. odjemalce opozoriti, da je svoj modni odderek za gospode založil nedvomljivo z najnovejšim in najboljšim blagom iz prvih in zanesljivih tovarov in sicer v nedvomljivo največji izbiri.

Od 20. februarja 1913 naprej prostovoljno odračunam 10 % popusta vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klobukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, majic, ovratnikov, zapestnic, kravat, rokavic, nogavic, naramnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumbov itd., kar bode pri sedajšnji draginji gotovo vsak z veseljem pozdravil in uvaževal. Pazite na cene v mojih izložbah!

OROŽJE

najskrbneje zastreljeno in z drž. zastrelnim kolkom opremljeno, v najboljši kвалiteti in najličnejši izvedbi razpošilja c. in kr. dvorni dobavitelj

JAN KONRAD
Most, št. 2395 (Češko)

Samokresi K 6—, flobertove žepne pištole K 1-90, terzeroli K 2—, flobertovi tešingi K 9-50, lovske puške K 32-50, 40-50 in višje v nabogatelji izbiri.

Glavni katalog se pošlje na zahtevo vsakomur gratis in franko.

Uradnik

želi popoldanske službe v kaki pisarni.

Vstop takoj. Cenjene ponudbe pod „Dobra moč 27“ Ljubljana, poštno ležeče. 778

Glavna zaloga: Mihael Kastner v Ljubljani.

Kompanjon

se sprejme takoj 756

v večjo eksportno tovarno švicarskih pletenin z 10 do 15 tisoč kron gotovine, katera bi se naložila v banko ter ostala razen obresti nedotaknjena. — Ponudnik mora biti lepe preteklosti, marljiv, pošten, ter mora biti zmožen nemškega trg. dopisja kakor tudi knjigovodstva. Oziralo se bode le na ne-okenjenega ne še 30 let starega gospoda, ker mu je dana prilika, postati sorodnik lastnika trgovine, ter s tem tudi lepe bodočnosti. Dolenjci ali Sp. štajerci imajo prednost. — Glede delitve dobička in izgube, po dogovoru čez mesec dni praktičnega delovanja. — Ponudbe v slovenskem in nemškem jeziku s sliko, ter referencami je poslati na Postfrakc. Nr. 5461, St. Gallen, Linsenbühl (Švica).

Stare ponarejene zobe

kupuje specialist samo danes in jutri od 5.—6. ure v hotelu pri „Maliču“, II. nadstropje, soba 27. 773

Domača otroška vrtnarica išče službe. 757

Vstopi takoj. — Ponudbe naj se blagovoliijo do 15. marca poslati upravništvu »Sl. Nar.« pod „Vrtnarica 18“.

Prodajalka

mešane stroke, pridna in poštena, večša tudi šivanja — želi službe. Cenj. ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod „Mešana stroka 748“. 748

Sprejme se ob dobri plači fin in samostojen 768

urarski pomočnik

več kakega slovanskega in nemškega jezika. Pismene ponudbe na

Rudolf Bizjak, urar in trgovec, Opatija.

Prode se ali v najem da takoj

majhno posestvo

bšt. 13, ležeče tik postajice Radovljica, obstoječe iz 3 njiv, 3 malih gozdnih parcel in hišnega vrta. — Več se izve v gostilni v Rakovci, postaja Sv. Jošt pri Kranju. 774

Valvazor

vezan z zelo močnimi platnicami in usnjatim nrbtom, v 8 zvezkih, še skoraj neprebran, dobro ohranjen se proda za 150 kron. Tudi v mesečnih obrokih po K 16— zanesljivemu kupcu. Naslov: Franica Olsčič, posestnica, Jesenice-Fuzine. 637

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnih predmetov in primernik daril, ki ga pošljem vsakomur za- stonj in poštne prosto.

Razpošiljalnica JAN KONRAD, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 2399 (Češko).

Prave niklaste žepne ure K 4-20, 5— in več. Niklaste budilke K 2-90, harmonike K 5—, vijoline K 5-80, samokresi K 6—. Razpošilja se proti povzgoji ali predplačilu. Brez rizika. — Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši. 53

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica števil. 41.

Umetni in trgovski vrtnar Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolesijska ulica števil. 16 1542

izvršuje šopke, vence in bukete

za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Piramidna in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice v veliki množini po zmernih cenah. — Naročila na deželo hitro in vestno.

I. ljubljansko uradniško gospodarsko društvo

v likvidaciji.

Pisarna: Šubičeva ulica št. 3, III. nadstropje.

Uradne ure: ob delavnikih od 2.—1/2. popoldne. 746

Prodajo se še

decimalna tehtnica do 500 kg, več stelaž (2 manufakturni z galerijo), več pudelnov, stojal za olje in petrolej, pisalni mizi in ciklostil.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Avstr. amerikan.
 zaloga čevljev
 Prešernova ul. 50.

16.50

Naši čevlji po kakovosti,
 :: priležnosti in eleganci ::
 prekose vsako konkurenci.

Zaloga slovitih „PALMA“
 gumijevih podpetnikov.

